

Kokemuksia ja kohtaamisia Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa

Notkonen Niina
Valtonen Miia

2016 Laurea

LAUREA

AMMATTIKORKEAKOULU

Laurea-ammattikorkeakoulu

Yhdessä enemmän

Kokemuksia ja kohtaamisia Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa

Niina Notkonen
Miia Valtonen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Elokuu, 2016

Niina Notkonen
Miia Valtonen

Kokemuksia ja kohtaamisia Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa

Vuosi	2016	Sivumäärä	71
-------	------	-----------	----

Tutkielmamme tarkoituksena oli selvittää Nuorisotyö raiteilla -hankkeen parissa työskentelevien ja nuorten kokemuksia hankkeesta ja kohtaamisista. Nuorisotyö raiteilla -hankkeella oli tarve saada tutkittua tietoa hankkeen toimintamuodon toimivuudesta. Nuorisotyö raiteilla -hanke on nuorten kohtaamiseen keskittynyt jalkautuvan nuorisotyön muoto. He kohtaavat nuoria kehäradalla ja sen asemien lähialueilla. Kehärata avattiin heinäkuussa 2015 ja hanke aloitti toimintansa syyskuussa 2015. Hanke on uusi nuorisotyön toimintamuoto ja hankkeessa toimijat halusivat saada tutkittua tietoa, jotta pystyisivät vakiinnuttamaan toimintaa ja kehittämään uusia työmenetelmiä. Tutkielmamme tulokset ovat sidoksissa tutkielman teoreettiseen viitekehykseen, joka koostuu nuorisotyön ja jalkautuvan nuorisotyön perusteisiin, kohtaamiseen ja työn kehittämiseen sekä moniammatillisuuteen liittyvästä kirjallisuudesta.

Tutkielmamme koostuu kvalitatiivisesta ja kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Haastattelimme hankkeen parissa työskenteleviä sekä toteutimme kyselyn nuorille, joita kohtasimme jalkautuessamme kehäradalla ja sen asemien lähialueilla. Haastattelut analysoimme sisällönanalyysimenetelmällä ja sähköisen kyselylomakkeen kautta tulleet nuorten vastaukset analysoimme SPSS-tilasto-ohjelmalla. Tuloksiemme perusteella työntekijät kokivat hankkeessa työskentelyn mielekkäänä ja hyvin erilaisena sekä mielenkiintoisena. Hanke koettiin myös tarpeelliseksi ja ajankohtaiseksi tavaksi kohdata nuoria. Resursseja toivottiin kuitenkin tämän kaltaiselle työskentelylle enemmän. Nuorten kyselytulosten perusteella hanke ei ollut vielä kovinkaan tuttu, mutta se nähtiin todella positiivisena ja turvallisena asiana. Nuoret kokivat, että nuorisotyöntekijät olivat helposti lähestyttäviä ja heille puhuminen oli vaivatonta. Työntekijöiden haastatteluissa selvitimme mahdollisia kehittämis ehdotuksia. Kehittäminen koettiin jatkuvaksi ja vuorovaikutussuhteita kohdattuihin nuoriin haluttiin syventää. Haastateltavat toivat myös esille sen, että Länsimetron valmistuttua työskentely kehittyy ja laajentuu alueellisesti.

Niina Notkonen
Miia Valtonen

Experiences and encounters during the Youth Work on the Railway Project

Year	2016	Pages	71
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to establish how workers and youth experienced and viewed the encounters during the Youth work on the Railway Project. The project is based on encountering youth where they spend time. The workers approach youth on the Commuter Circular Line and near its stations. The Line was opened in July 2015 and the project started in September 2015. The project was a new phenomenon and the actors of project wanted to have researched information, so that they could consolidate their actions and develop new working methods. They also wanted to know how profitable the project was. The results of this thesis are linked to a theoretical framework that includes is youth work, outreach youth work, encountering and work development and also literature on multi-professionality.

This thesis was conducted using qualitative and quantitative analysis methods. Persons working in the project were interviewed and an inquiry was carried out with the youth encountered during the outreach youth work on the Circular l Line and near its stations. The results indicated that workers experienced working in the project as reasonable, very different and interesting. They also felt the project was important and a currently relevant method of encountering youth. They hoped more resources would be allocated to outreach youth work. Based on the results of the inquiry, the project was not very familiar to the youth, but was seen as positive and safe. The youth felt the youth workers were easy to approach and talking to them was effortless. Possible development ideas were obtained from the interviews with the workers. They felt the development was constant and also wanted to make the interactions with the youth deeper. The interviewees felt that when The West Metro is built, the work is going to develop and expand regionally.

Keywords: Youth work, Outreach youth work, Encounter, The Youth work on the Railway - project

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Nuorisotyö	8
2.1	Nuorisotyö Suomessa	10
2.2	Nuorisolaki	11
2.3	Nuorisotyön funktiot	11
2.4	Nuorisotyön kehittäminen	13
2.5	Moniammatillisuus ja verkostotyö nuorisotyössä	14
2.6	Nuorisotyön haasteet	15
2.7	Nuorten kohtaaminen	16
2.8	Jalkautunut nuorisotyö	18
3	Nuorisotyö raiteilla -hanke	20
4	Opinnäytetyön toteutus	23
4.1	Opinnäytetyön tilaus ja aiheen rajaaminen	24
4.2	Kohderyhmän esittely	26
4.3	Laadullinen tutkimustapa	27
4.4	Määrällinen tutkimustapa	28
4.5	Aineiston analyysi	28
4.6	Opinnäytetyön eettisyys	29
4.7	Opinnäytetyön luotettavuus ja pätevyys	30
5	Tulokset	31
5.1	Työntekijöiden haastatteluiden tulokset	31
5.1.1	Hankkeessa työskentely	32
5.1.2	Nuorten rohkeus lähestyä työntekijää	34
5.1.3	Haasteet nuoren kohtaamisessa Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa	35
5.1.4	Vuorovaikutus Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa	37
5.1.5	Positiiviset vaikutukset nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen	40
5.1.6	Negatiiviset vaikutukset nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen	42
5.1.7	Jalkautuvan nuorisotyön helpommat piirteet	42
5.1.8	Jalkautuvan nuorisotyön kehittämistarpeet	44
5.1.9	Resurssien riittävyys hankkeessa	46
5.2	Nuorten kyselylomakevastausten tulokset	47
5.2.1	Hanke ja nuorisotalojen ulkopuolinen nuorisotyö	49
5.2.2	Työntekijöiden läsnäolo ja kohtaaminen	52
5.2.3	Nuorten terveiset Nuorisotyö raiteilla -työntekijöille	54
6	Johtopäätökset ja pohdinta	55
6.1	Opinnäytetyömme luotettavuus ja eettisyys	55
6.2	Nuorten kohtaaminen	56

6.3 Kehittämisehdotukset	57
Lähteet	58
Kuviot	64
Taulukot	65
Liitteet.....	66

1 Johdanto

Opinnäytetyömme pohjautui Vantaan nuorisopalveluiden pyyntöön saada tutkittua tietoa Nuorisotyö raiteilla -hankkeesta. Nuorisotyö raiteilla -hanke on uusi nuorisotyön toimintamuoto ja tutkielmалlemme oli tarvetta, koska tämän kaltaista toimintamuotoa ei ole ennen tutkittu. Tutkittu tieto hankkeesta on elintärkeää myös sen kehittämistä ajatellen. Hanke aloitti toimintansa syyskuussa 2015 ja se on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama. Toimintamuodon ollessa täysin uusi, on siitä tärkeää saada niin nuorten kuin työntekijöidenkin mielipiteitä. Toteutimme tutkielman kvalitatiivisena sekä kvantitatiivisena tutkimuksena, koska aiheesta ei ole aiempaa tutkittua tietoa.

Opinnäytetyössä tutkimme Nuorisotyö raiteilla -hankkeen parissa työskentelevien ja nuorten kokemuksia hankkeesta ja kohtaamisista. Tutkielmassa selvitimme myös 12- 18 -vuotiaiden nuorten mielipiteitä nuorisotyöllisen toiminnan näkyvyydestä ja riittävydestä nuorisotilojen ulkopuolella. Työntekijöille laadimme haastattelupohjan, jonka mukaan haastattelimme heitä. Nuorille teimme sähköisen kyselylomakkeen, jossa oli asteikko- ja monivalintakysymyksiä. Halusimme antaa nuorille mahdollisuuden antaa myös sanallista palautetta, joten lisäsimme kyselylomakkeen loppuun avoimen kysymyksen, johon nuori sai laittaa terveisiä.

Opinnäytetyötä tehdessämme pääsimme jalkautumaan Kehäradan lähialueille Helsingissä ja Vantaalla hankkeen työntekijöiden mukana. Jalkautuessamme pyysimme kohtaamiamme nuoria vastaamaan kyselyymme. Kohdatessamme nuoria, teimme Nuorisotyö raiteilla -hanketta nuorten keskuudessa näkyvämmäksi, sillä kerroimme nuorille hankkeesta ja sen toiminnasta. Jalkautuessamme pääsimme myös keskustelemaan nuorten kanssa hyviä ja mielenkiintoisia keskusteluja esimerkiksi nuorisotyöstä ja nuorisotyöntekijöistä sekä heidän rooliaan nuorten elämässä.

Asiasanojamme ja keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössämme olivat nuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö, kohtaaminen. Valitsimme nämä, koska ne nivoutuivat mielestämme niin opinnäytetyössämme kuin Nuorisotyö raiteilla -hankkeessakin yhteen. Koemme, että näihin olisi tärkeää panostaa ja myös hanke huomioi näitä seikkoja työskentelyssään. Neljänneksi asiasanaksemme valikoitui Nuorisotyö raiteilla -hanke. Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa työntekijät ovat vuorovaikutuksessa nuorten kanssa kohdatessaan nuoria. Nuorisotyö raiteilla -hankkeen parissa työskentelevien ja nuorten kokemuksia hankkeesta ja kohtaamisista selvitimme hyödyntämällä alan kirjallisuutta, jotka käsittelivät nuorisotyötä, jalkautumista nuorisotyössä sekä nuorten kohtaamista. Edellä mainittuun kirjallisuuteen tutustumalla hahmotimme tietoperustan, johon hankkeen ja ylipäättään nuorisotyön työskentely pohjautuu.

2 Nuorisotyö

Nuorisotyö on valtakunnallisesti opetushallinnon alainen ja nuorisotyötä tehdään yksinomaan suhteesta nuoruuteen. Se tukee nuorten vapaa-aikaa ja sosiaalistumista muuttuvassa yhteiskunnassamme. (Pohjola 2009, 26.) Nuorisotyön julkilausumaton tehtävä onkin nuorten vapaa-ajan valvonta (Nieminen 2008, 27). Nuorisotyötä ei voi kuitenkaan kiteyttää vain vapaa-ajantoiminnan ohjaukseksi, vaikka se sijoittuukin vahvasti vapaa-ajan toimialueelle. Nuori nähdään vapaana toimijana, joka tarvitsee aikuisten ohjattua tukea kehitysvaiheessaan. Nuorisotyön kiinnostus liittyy vahvasti nuorten toimintaan esimerkiksi vapaa-aikaan ja yleisesti työn sekä koulutuksen ulkopuolella tapahtuvaan elämään. Näillä alueilla voi ilmentyä lieveilmiöinä sosiaalisia ongelmia. Nämä eivät ole kuitenkaan ensisijaisia nuorisotyön toiminnan perustoja, vaikka niihin nuorisotyössä puututaankin. (Pohjola 2009, 26-29.) Määttä ja Tasanko (2012, 29) luonnehtiikin nuorisotyön olevan usein ehkäisevää työtä. Nuorisotyö voidaan määritellä myös nuorten tarpeisiin ja vapaaehtoisuuteen perustuvaksi ohjatuksi ja yhteisölliseksi toiminnaksi, jonka perustehtävänä on sekä auttaa nuoria liittymään yhteiskuntaan, että tarjota heille oppimismahdollisuuksia persoonallisuuden, yhteiskunnan ja kulttuurin kehittämiseksi. (Nieminen 2008, 38).

Nuorisotyö edellyttää vuorovaikutusta nuorten kanssa. Vuorovaikutus, on se sitten fyysistä tai sosiaalimedian kautta, vaatii yhteisiä paikkoja, alueita joissa kohdata nuoria. Nykypäivänä nuoret elävät valtavassa virikkeiden tulvassa, jonka vuoksi nuorten tavoittaminen heidän omilta kentiltään ei ole yksinkertaista. Täytyy ymmärtää nuoren omaa kulttuuria, toimintamalleja ja niiden asettamia ehtoja, jolloin on helpompi tutkia vastaavatko nuorisotyön tarjoamat palvelut nuorten tarpeita ja mitä palveluita tulisi kehittää. (Salasuo 2007, 19.)

Kunnallinen nuorisotyö tarjoaa toimintaa ja palveluja nuorelle joustavasti murrosiän molemmin puolin (Pohjola 2009, 24). Nuorisotyö on nuorten harrastamiseen, terveyteen ja osallistumiseen monin tavoin yhteydessä ja näin ollen se vaikuttaa niin kunnan kuin koko yhteiskunnan hyvinvointiin. (Aaltonen 2009, 66). Nuorisotyötä tehdään nuorten tarpeista riippuen ja sitä tehdessä pyritään tunnistamaan paikallisia kulttuureja ja ilmiöitä, jotka säätelevät tai rajoittavat nuorten mahdollisuuksia osallistua eri toimintoihin ja palveluihin. Nuorten tarpeita tulkittaessa pyritään tuottamaan palveluja, jotka kohdentuisivat nuorten ajankohtaisiin tarpeisiin. (Siurala 2011, 143.)

Nuorten tarpeiden kunnioittaminen ja heidän itsemääräämisoikeutensa toimivat nuorisotyön keskeisenä lähtökohtana. Nuorten itsemääräämisoikeus merkitsee nuoren oikeutta päättää nuorisotyössä olemisestaan ja toiminnastaan lähtökohtaisesti itse. Vaikka itsemääräämisoikeus ja nuorten tarpeiden kunnioittaminen onkin lähtökohta nuorisotyölle, ei se tarkoita kuitenkaan sitä, että nuorten itsemääräämisoikeus olisi rajaton ja kaikki nuorten tarpeet olisi hy-

väksytty sellaisinaan. (Nieminen 2008, 35.) Leinosen (2009, 33) mukaan nuorisotyön tavoitteena on auttaa nuoria kasvamaan omaksi itsekseen ja näin tulemaan onnelliseksi tässä yhteiskunnassa ja ajassa sekä jatkamaan edellisten sukupolvien tekemää työtä ihmisyyden, maan ja yhteisön eteen.

Nuorisotyö tunnetaan taipuisana ja muuntautumiskykyisenä eri tilanteisiin sopivaksi. Nuorisotyö ei ole sitoutunut erilaisiin toimintaympäristöihin, menetelmiin tai käsitteisiin vaan se kohottaa nuoria aina tilanteesta riippumatta. Nämä huomioit eivät koske pelkästään Suomea, vaan koskettavat myös kansainvälisesti. (Banks 2010, 9.) Nuorisotyön eri muotoja määrittelee se, että toimintamuodoissa ja palveluissa on ennalta varauduttu siihen, mitä nuoret haluavat. (Siurala 2011, 143.) Nuorisotyölle ominainen eri toimialojen rajapinnoilla työskentely on asettanut nuorisotyöntekijöille myös roolin, jossa he välittävät tietoa muille toimijoille esimerkiksi nuorista, heidän tarpeistaan sekä nuorisokulttuureista. Tämä tieto on tärkeää muille toimialoille. (Määttä & Tasanko 2012, 30.)

Katariina Soanjärvi (2011, 25-26) toteaa teoksessaan Mitä on ammatillinen nuorisotyö - Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä, että voimassaoleva väljä lakipohja antaa organisaatioille mahdollisuuden määritellä itse nuorisotyönsä sekä siihen liittyvät työt. Tämä tekee nuorisotyön käsitteellisen määrittämisen hankalaksi. Yleisellä tasolla voidaan todeta nuorisotyön olevan sitä työtä, minkä tarkoituksena on parantaa nuorten elinoloja sekä luoda edellytyksiä nuorisotoiminnalle. Nuorisotyön sanotaan hoitavan usein niitä nuoriin liittyviä tehtäviä ja töitä, joita muiden alojen toimijat eivät hoida. Myös Penttinen ja Soanjärvi (2012, 235) toteaa nuorisotyön olevan vaikea määritellä nimenomaan monimuotoisen toiminnan vuoksi.

Käsitteenä nuorisotyötä käytetään arkikielessä monissa eri merkityksissä, esimerkiksi kuvailtaessa yksittäisten nuorten parissa tehtyjä työmuotoja tai koko nuorisotyöjärjestelmän rakennetta (Penttinen & Soanjärvi 2012, 235). 2000-luvulla nuorisotyön kenttä on laajentunut entisestään. Nuorisotyön piiriin kuuluu mitä moninaisimpia toimintamuotoja, kuten esimerkiksi monikulttuurinen nuorisotyö. Nuorisotyön keskeisin toimintamuoto on alueellinen nuorisotyö, jonka perustana on hyvä ja laaja nuorisotaloverkosto. (Lehtonen 2013, 360.) Nuorisotyön muuntautumiskyky, rajattomuus ja määrittelemättömyys on haaste. Nuorten parissa työskentely vaatii sen selkiyttämistä, millaisista arvoista toiminta nousee ja millainen nuorisotyö on eettisesti hyväksyttävää. (Komonen 2012, 118.) Nuorisotyössä arkipäiväiset vuorovaikutustilanteet rakentuvat nuoren yksilöllisyyden tunnustamiselle sekä toisen ihmisen kunnioittamiselle ja kuuntelemiselle (Nieminen 2008, 39).

Nuorisotyön periaatteena on, että ketään ei arvoteta hänen yksilöllisten suoritustensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella. Nuoren ajatuksia, kiinnostuksia, tunteita ja ominaisuuksia arvostetaan ja nuorta ei pidetä oppilaana tai asiakkaana vaan yksinkertaisesti

nuorena ihmisenä. Nuorisotyön perustana eivät ole nuorten ongelmat, eikä nuoruus ole nuorisotyölle lähtökohtaisesti ongelma. (Nieminen 2008, 39.) Sen sijaan nuoret ovat yksilöitä, jotka saavat tarvittaessa turvaa, ohjausta ja toimintamahdollisuuksia nuorisotyön oppimisympäristöissä (Nieminen 2008, 39). Puitteet ja ympäristö ohjaavat tekemistä, mutta eivät määritä sitä kokonaan. Nuorten kanssa työskentely tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Nuorten kohtaamisiin liittyy ennakoimattomuutta ja yllätyksiä, joita ei voida ratkaista turvautumalla vakiintuneisiin malleihin tai teoriaan. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 67.)

Ingramin ja Harriksen (2001) mukaan nuorisotyö on oppimisprosessi, jossa nuoret ja nuorisotyöntekijät tulevat vapaaehtoisesti yhteen. Nuoriin rakennetaan välittävä ja tasa-arvoinen suhde ja luodaan ympäristö, jossa nuorten omat oppimisympäristöt kyetään tunnistamaan. Nieminen (2007, 38) määrittelee nuorisotyön yhteisölliseksi ja ohjatuksi toiminnaksi, joka perustuu nuorten vapaaehtoiseen osallistumiseen ja heidän tarpeisiinsa. Nuorisotyön tehtävänä on myös tukea nuorten liittymistä yhteiskuntaan ja antaa nuorille oppimismahdollisuuksia kulttuurin, persoonallisuuden ja yhteiskunnan kehittämiseksi. Lisäksi nuorisotyöntekijöiden yhtenä tehtävänä on huolehtia nuorten keskinäisestä tasavertaisuudesta sekä turvallisuudesta (Nieminen 2008, 35).

Nuorisotyön ammattikunta on pieni ja siltä puuttuvat vahvat institutionaaliset puolestapuhujat. Tästä johtuen nuorisotyöntekijät saattavat kenttätöitä tehdessään tuntea epävarmuutta nuorisotyöntekijän arvoista, rooleista ja identiteeteistä. (Banks 2010, 9.) Nuorisotyöntekijät ovat ammattiryhmä, joilla on tietämystä nuorien elämästä, joka sijoittuu kodin ja koulun ulkopuolelle (Hirvonen 2009, 56). Rauaan (2012, 107) mukaan nuorisotyöntekijöiden tärkein työkalu on oma persoona. Nuorisotyöntekijöillä voi olla suuri vaikutus nuoren asenteisiin ja käyttäytymiseen (Koski 2007, 311-312). Ulkopuolisten aikuisten ihmisten rooli korostuu nuoruusiässä, kun nuori rakentaa omaa arvomaailmaansa ja identiteettiään. Nuorisotyöntekijä on nuorelle usein luotettava aikuinen, jonka avulla nuori voi peilata asenteitaan ja mielipiteitään. (Rauas 2012, 107.)

2.1 Nuorisotyö Suomessa

Reilun sadan vuoden ajan nuorisotyö on luonut kasvojaan kasvatus- ja sosiaalialan kentillä. Vaikka nuorisotyön julkinen järjestelmä luotiin toisen maailmansodan jälkeen, on sitä tehty Suomessa eri järjestöjen ja kirkon toimesta jo 1800-luvulta lähtien. Tästä johtuen on nuorisotyö julkisena ammattina melko nuori. Niin kuin edellä mainittua, nuorisotyö kytkeytyy usein nuorten vapaa-ajan viettoon sekä muuhun epämuodolliseen toimintaan. Työn ollessa tämän kaltaista, ei sitä ole pidetty vakavasti otettavana ammatillisena toimintana kuin vasta muutamien vuosikymmenen ajan. (Hirvonen 2009, 41.)

Toisen maailmansodan jälkeen tapahtunut nuorisotyön ammatillistuminen johtui siitä, että valtiovalta huomasi nuorten kasvatuksen ja ohjaamisen olevan tärkeää muuallakin kuin koulussa tai kotona. Nuorisotyö on siis ikään kuin kolmas kasvatustaho (Hirvonen 2009, 50). Opetusministeriöön perustettiin uutena virkana nuorisoasiantuntijan virka vuonna 1944 ja tämän jälkeen ryhdyttiin kouluttamaan nuoriso-ohjaajia Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa. Tätä ennen nuoriso-ohjaajia oli koulutettu vain joissain järjestöissä muutaman viikon kestäväällä opetusjaksolla. 1930-luvulla nuorisotyö erotettiin nuorisohuollosta ja näin ollen se siirtyi sosiaali- ja terveysministeriön alta opetusministeriön alle toimivaksi. Näin nuorisotyö erosi sosiaalityöstä ja tällä tavoin haluttiin korostaa nuorisotyön olevan kasvatuksellista toimintaa. (Hirvonen 2009, 47.)

2.2 Nuorisolaki

Suomen nuorisotyöhön liittyy vahvasti myös nuorisolaki, joka uudistui viimeksi vuonna 2006. Tämänhetkisen nuorisolain (L72/2006) mukaan

”Nuorisotyön tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen.” (L72/2006, 1§.)

Ja Nuorisolaki (L72/2006), joka astui voimaan vuonna 2006, 2§ määrittelee nuorisotyön näin:

”Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten oman ajankäyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuorten sosiaalista vahvistamista, nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta.” (L72/2006, 2§.)

2.3 Nuorisotyön funktiot

Keskeinen nuorisotyön tehtävä on ohjata nuorta kehittävään ja hyvään toimintaan, missä sosiaalistuminen tapahtuu läsnä olevien aikuisten ohjaamisen ja yhteisöllisyyden kautta. Sen yksi tarkoitus on myös tukea erityistä tukea ja ohjausta vaativia nuoria. Nuorisotyön piirissä eivät ole pelkästään ne nuoret, joilla menee hyvin, vaan myös niitä, jotka tarvitsevat läsnä olevia aikuisia sekä heidän tukeaan ja ohjaustaan. Nuorten kanssa työskenneltäessä on arki-

päivää myös käsitellä erilaisia ongelmia esimerkiksi syrjäytymiseen liittyvissä kysymyksissä. (Pohjola 2009, 28-29.)

Ensisijaisesti nuorisotyötä tekevät ammattilaiset määrittävät työtään kasvatuksellisena. Kolmantena kasvatustahona toimimisen lisäksi nuorisotyö on kuitenkin myös paljon muuta. Nuorisotyöhön sisältyy nuorisopoliittista osallistumista, yhteiskunnallista toimintaa sekä työskentelyä nuorten turvallisten kasvuolosuhteiden ja elinolojen parantamiseksi. (Hirvonen 2009, 52.) Esimerkiksi suomalaista nuorisotyötä tutkinut Juha Nieminen (2008, 23), on jakanut nuorisotyön yleiset tehtävät neljään eri funktioon. Näitä ovat sosialisatio-, personalisaatio-, kompensatio- sekä resursointi- ja allokontifunktio.

Sosialisatiofunktion tarkoituksena on nuoren liittäminen oman lähiyhteisönsä, yhteiskunnan sekä kulttuurin jäseneksi (Nieminen 2008, 23). Sosialisatiofunktioon viitataan myös hyvin selkeästi nuorisolaissa (L72/2006). Nuoren oletetaan sisäistävän yhteiskuntajärjestyksen ja vallitsevan kulttuurin arvot, normit ja toimintamallit. Sosialisatio ei ole kuitenkaan pelkästään sopeuttavaa, vaan siihen sisältyy arvojen, toimintatapojen sekä tietojen ja taitojen välittämistä nuorelle. Tämä mahdollistaa sen, että nuori voi osallistua yhteisönsä ja yhteiskunnan uudistamiseen ja kehittämiseen. (Nieminen 2008, 23.) Nykypäivän Suomessa nuorilla on kuitenkin oikeus kyseenalaistaa, muuttaa tai jopa hylätä joitakin arvoja, rooleja tai toimintamalleja sosialisatiofunktion periaatteen mukaisesti. (Hirvonen 2009, 53).

Personalisaatiofunktion tehtävänä on tukea ja ohjata nuoren persoonallista kehittymistä ja kasvua aikuiseksi ja omaksi itsekseen. Tämä edellyttää nuorisotyötä tekevilta ammattilaisilta tunnustamista ja tunnistamista, että jokaisella nuorella on oikeus ainutlaatuisuuteen ja yksilöllisyyteen. (Nieminen 2008, 24.) Funktion tavoitteena on tukea nuorta itse kehittämään omaa persoonaansa ja sosiaalisia taitojaan vertaisryhmissä, joissa turvallinen aikuinen olisi mukana ja tukemassa nuorta. Nuoren kuuleminen ja kunnioitus ovat aina lähtökohtana työskentelylle. Nuorella on aina oikeus vapaaehtoiseen osallistumiseen ja suorituspakotteista luovutaan. Nämä seikat tekevät personalisaatiofunktion toteuttamisesta erityislaatuista. (Hirvonen 2009, 53.) Personalisaatio- ja sosialisatiofunktio ovat nuorisotyön pitkän kehityksen aikana olleet suomalaisen nuorisotyön perustehtävät ja ne toimivat kasvatuksen ajattomina perusolottuvuuksina (Harva 1968, 157-160; Nagl 2000, 22-27).

Kompensatiofunktio korjaa vaikeuksia ja tasoittaa puutteita nuorten sosialisatiossa sekä personalisaatiossa. Tarkoituksena on nuorisotyöllä auttaa ja opastaa nuoria, joilla on haasteita esimerkiksi yhteiskuntaan liittymisessä. Nuorisotyötä tekemällä pyritään korjaamaan nuorten yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja henkilökohtaiseen elämänhallintaan liittyviä ongelmia ja suunnataan toimintaa erityisryhmien ja heikommassa asemassa oleviin nuoriin. Kompensatiofunktio on tehty nuorisotyössä esimerkiksi lastensuojelun ja erityisnuorisotyön kaltaisilla

menetelmillä ja kohdennetulla nuorisotyöllä. Nuorten sosiaaliset ongelmat huomioidaan aina nuorisotyötä tehdessä, mutta osa nuorista tarvitsee kuitenkin erityistä tukea, hoitoa sekä ohjausta, joihin nuorisotyö ei pysty vastaamaan. Tällöin osa kompensatiofunktioista osoittautuikin esimerkiksi päihdehuollolle, sosiaalityölle tai kriminaalihuollolle. (Nieminen 2008, 25.)

Resursointi- ja allokointifunktion tehtävänä on resursointi nuorille osoittamiin voimavaroihin sekä niiden suuntaamiseen vaikuttaminen, eli allokointi. Vaikuttaminen nuorten elinolo- ja kasvusuhteisiin on ollut keskeinen tehtävä 1900-luvun alusta lähtien puoluepoliittisille nuorisjärjestöille sekä nuorten etujärjestöille. Nuorten mahdollisuus vaikuttaa omien järjestöjensä kautta itseään koskettaviin asioihin, on ollut suurena tavoitteena. Resursointi- ja allokointifunktiota on pyritty toteuttamaan nuorisopolitiikan avulla. Nuorisopolitiikan tarkoituksena on vaikuttaa siihen, miten yhteiskuntapolitiisessa päätöksenteossa sekä resurssien kohdentamisessa ja jaossa eri elämänaalueilla nuoret otetaan huomioon. Eri elämänaalueista toimivat hyvinä esimerkkeinä koulutus, työelämä, terveys ja toimeentulo. Nuorisotyön järjestelmän kautta nuorisopolitiikan toteuttaminen on ollut varsin haasteellista, koska nuorisotyöllä ei ole ollut varsinaista päätösvaltaa nuoria koskettavissa asioissa eri elämänaaloilla. Käytännössä nuorisopolitiikka keskittyy resursointi- ja allokointifunktioon, kun taas kasvatuksellinen nuorisotyö toteuttaa personalisaatio-, kompensatio- ja sosialisatiofunktioita. (Nieminen 2008, 25-26.)

2.4 Nuorisotyön kehittäminen

Yleisesti ottaen kehittäminen määritellään tiettyjen toimintojen ja toimintaperiaatteiden tarkoituksellisenä muuttamisena (Heinonen & Kapanen 2012, 64). Kehittämisen kohteita voivat olla niin ihmiset, kuin heidän työtehtävänsä tai sovellettavat säännökset tai tekniikat (Kirjonen 2008, 117). Kehittäminen toteutetaan usein hankeperustaisena kehittämistoimintana. Hankkeelle asetetaan tavoitteet ja toimintatavat sekä varmistetaan arviointiasetelma (Toikko & Rantanen 2009, 15). Olennainen osa kehittämistä on tiedon tarve. Tiedon avulla voi tarvittaessa puuttua esimerkiksi johonkin huolestuttavaan ilmiöön. (Heinonen & Kapanen 2012, 64.) Tuotettu tieto voi olla väline arvioinnin, seurannan, oppimisen ja uusien kehittämiskysymysten avaamiseen (Toikko & Rantanen 2009, 113-115).

Nuorisotyötä kehitettäessä tulisi pohtia erityisesti nuorisotyön perimmäistä tehtävää, mitä nuorisotyön tulisi tehdä sekä eri toimijoiden monialaisuutta, jotta työn tehtävä tulisi saavutettua mahdollisimman hyvin. (Haapala 2012, 57). Nuorisotyöstä puhuttaessa puhutaan usein myös nuorisokasvatuksesta, nuorisotoiminnasta tai hallinnollisesta termistä, nuorisotoimesta. Tästä johtuen myös kehittämis- ja tutkimustoiminnan kohteen selkeä rajaaminen on vaikeaa. (Penttinen & Soanjärvi 2012, 235.) Myös kehittämistulosten mittaaminen nuorisotyön luonteen vuoksi on haastavaa. Nuorisotyö pohjautuu vahvasti työntekijän ja nuoren väliseen vuorovai-

kutussuhteeseen, ja tämä prosessi koetaan usein oleellisempänä kuin itse lopputulos (Määttä & Tasanko 2012, 32).

Parhaimmillaan kehittämistyö tehostaa nuorisotyön ammatillista itseyymmärrystä, moniammatillisissa toimijajoukoissa nuorisotyön roolia sekä nuorten elämän tukemisen ja ymmärtämisen taitoja (Komonen ym. 2012, 20). Kehittämis- ja tutkimushankkeet ovat merkittäviä kehittämisympäristöjä nuorisoalan kehittämisessä ja ne tuovat alan vähäisiin toimintaresursseihin tärkeän lisän. Nuorisoalan uudistamis- ja kehittämishankkeissa pyritään usein ylittämään alueellisia sekä eri sektorien välisiä rajoja ja saamaan saman pöydän ääreen niin kuntien kuin yritysten ja järjestöjen toimijoita. Kehittämistyötä on tärkeää tehdä projektirahoituksella, koska kuntien nuorisotoimella on yhä pienemmät resurssit toimia. (Heinonen & Kapanen 2012, 66-67.)

2.5 Moniammatillisuus ja verkostotyö nuorisotyössä

Nuorisotyöhön liittyy vahvat yhteistyön perinteet, jonka vuoksi nuorisotyölle ei pitäisi olla ongelmallista siirtyä moniammatilliseen ja verkostotyön maailmaan. Verkostoitumisessa saadaan hyödynnettyä vähäisetkin resurssit mahdollisimman tehokkaasti sekä jokainen verkoston jäsen saa keskittyä omaan ydinosaan ja pystyy hyödyntämään verkoston avulla toisten osaamista. (Soanjärvi 2008, 155.) Useimmille nuorisotyöntekijöille on tuttua työskennellä moniammatillisessa yhteistyössä, joka perustuu eri alojen yhteistyössä tapahtuvaan tavoitteelliseen toimintaan (Vehviläinen 2002, 42). Viime vuosina on korostettu paljon eri ammattikuntien yhteistyötä ja Suomessa moniammatillinen työskentely on ymmärretty kustannustehokkaaksi toimintatavaksi (Nieminen 2008, 30).

Moniammatillisen yhteistyön tarve on kasvanut palvelu- ja kuntarakenteiden uudistuessa sekä ehkäisevän työn merkityksen lisääntyessä (Määttä & Tasanko 2012, 24). Erityisesti nuorten kohdalla nyky-yhteiskunnassamme korostetaan moniammatillisen yhteistyön tarvetta (Heinonen & Kapanen 2012, 67). Moniammatillisuus on usein keino ylittää nuorisotyön ammatillisia eroavaisuuksia, kentällä olevia rajoja sekä saavuttaa näin kokonaisvaltainen näkemys (Tarvainen ym. 2007, 6). Moniammatillinen yhteistyö voi olla myös haasteena nuorisotyötä tehdessä. Se voi muodostua haasteeksi silloin, kun toisten alojen toimijat tarvitsevat nuorisotyötä enemmän, vaikka nuorisotyö tarvitsisikin heitä toimiakseen. (Parviainen 2009, 36.) Moniammatilliselle yhteistyölle läheinen termi on moniammatillinen verkostotyö, jossa työskentelyllä ei välttämättä ole kuitenkaan yhteistä tavoitetta (Soanjärvi 2008, 157).

Pyrkiminen verkostomaiseen työskentelyyn on keino madaltaa tai jopa poistaa rajoja organisaatioiden välillä. Rajojen ylittäminen ei ole kuitenkaan ongelmattonta esimerkiksi nuorisotyön verkostoitumisessa. Se vaatii muutoksia niin ajattelu- kuin toimintatavoissa, jotka ovat

puolestaan niin sanottuja verkostotoiminnan näkymättömiä rajoja. Kun taas esimerkiksi maantieteellisten rajojen eli niin sanottujen näkyvien rajojen ylittäminen ei ole yhtä hankalaa. (Linnamaa & Sotarauda 2000, 43.)

Linnamaan ja Sotaraudan (2000, 3) mukaan verkostot syntyvät eri toimijoiden sosiaalisista suhteista, jotka ovat jollain tapaa riippuvaisia toisistaan. Nämä suhteet voivat olla eri tavoin vakiintuneita ja eriasteisia, mutta niillä on kuitenkin yhteinen kiinnostuksenkohde. Verkostomainen työskentely vaatii jokaiselta osapuolelta avoimuutta tiedon jakamisessa sekä luottamusta, sillä ilman keskinäistä luottamusta verkosto ei pysty kehittymään (Soanjärvi 2008, 159). Jokainen verkostossa toimija tuo oman osaamisensa ja kokemuksensa mukanaan. Verkostossa tuotetaan tietoa, joka ei ole kenenkään toimijan omaa, vaan kaikkien osapuolten yhteistä, kollektiivista tietoa (Karjalainen 2006, 265.)

2.6 Nuorisotyön haasteet

Nuorisotyötä tehdessä on hyvä muistaa, että saarnaaminen ja syyllistäminen eivät tuota tulosta, vaan sen sijaan asioista asiallinen kertominen puree nuoriin paremmin. Nuoret reagoivat todella voimakkaasti sellaiseen vastakkainasetteluun, jossa kerrotaan mikä on hyvää ja mikä pahasta. (Jouhki 2014, 37-38.) Nuorille on nykypäivänä annettu yhä enemmän vastuuta omasta moraalista, joka aiheuttaa myös paineita toteuttaa nuorisotyötä (Komonen 2012, 118). Nuorta ei saisi syyllistää eikä ohjailla niin sanottuun oikeaan suuntaan, koska olisi nuoren kannalta ehdottoman tärkeää, että hän ymmärtäisi itse oman parhaansa ja keinonsa löytää niin sanottu oikea suunta. Nuorisotyöntekijät ovat tukemassa nuorta näissä arkeen ja elämään liittyvissä asioissa sekä vahvistamassa nuoren omia voimavaroja. (Jouhki 2014, 37-38.)

Nuorisotyötä tehdessä on varottava myös, ettei perinteinen pedagoginen menetelmäkäsitys ohjaa liikaa työskentelyä, koska nuorisotyön menetelmät eivät miltei koskaan näyttäydy johdonmukaisina ja samanlaisina selvärajaisina menettelytapoina, toisin kuin vaikkapa opetuksessa (Thole 2000, 257-258). Nuorisotyössä käytetyt menetelmät ovat monesti monipuolisia toimintakokonaisuuksia, joissa yhdistyy tavoitteet, menettelytavat sekä oppimisympäristöjen rakenteelliset tekijät. Työskentelyssä hyödynnetyt menetelmät toteutuvat moniulotteisen vuorovaikutuksen yhteydessä. Nuorisotyötä pystytään tekemään monella eritapaa ja sen vahvuuksia ovat luovat ratkaisut ja menetelmällinen joustavuus. (Nieminen 2008, 32.)

Erääksi haasteeksi osoittautuu nuorisotyön ulkoisten paineiden lisäksi myös sisäiset paineet, joiden mukaan nuorisotyön eri työmuotoja ja painotuksia joudutaan pohtimaan. Tärkeää on pohtia mihin kunnan määrärahat sijoitetaan, koska kaikkiin palveluihin ne eivät välttämättä riitä. Näin ollen joudutaan miettimään sitä, mikä on nuorisotyössä tärkeintä. Samaan aikaan

pohditaan myös työmenetelmien ajankohtaisuutta ja sitä tavoitetaanko kyseisellä menetelmällä kohderyhmä siltä osin kuin halutaan. (Kiilakoski ym. 2011, 11-12.)

Nuorisotyötä tehdään monin eri menetelmin, mutta yksi merkittävimpiä menetelmiä on kasvatuksellinen nuorisotilatyö. Nuorisotilalla toimitaan ja vietetään aikaa ryhmässä, jolloin nuori oppii vuorovaikutustaitoja, toimimaan rakentavasti sekä asettamaan itsensä toisten asemaan. Nuorisotilalla nuori harjaannuttaa entisestään yhdessä elämisen taitojaan, joille hän on saanut pohjaa jo kotoa ja esimerkiksi päiväkodista. (Kylmäkoski 2008, 393.) Myös nuorille tarkoitettu työpajatoiminta on yksi nuorisotyön menetelmistä. Työpajatoiminnan tarkoituksena on tukea nuoren elämänhallintaa, ehkäistä syrjäytymistä sekä vahvistaa osallisuutta. Pajatoiminnassa on usein tavoitteena tukea useita nuoren elämän osa-alueita samanaikaisesti. Työpajatoiminnan perustehtäväksi on ajan saatossa muodostunut tuottaa työssä oppimista sekä yksilöllisiä valmennus- ja kuntoutuspalveluita. (Komonen 2008, 429.)

Näiden menetelmien lisäksi on myös Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työskentelyn kaltainen etsivä työ, joka on myös yksi nuorisotyön menetelmistä. Etsivässä nuorisotyössä nuorisotyöntekijät jalkautuvat sinne missä nuoret ovat, eli heidän elinympäristöönsä. Etsivää työtä tekevät nuorisotyöntekijät etsivät, löytävät ja auttavat nuoria, jotka eivät jostain syystä ole haकेutuneet palvelujärjestelmien piiriin tai eivät muutoin ole saaneet apua. Etsivän työn tarkoituksena on myös selvittää nuorten tarpeita ja tiedottaa niistä myös muita toimijoita ja näin ollen kehittää palvelutarjontaa sekä täydentää nuorille kohdennettuja palveluita ja tiedottaa myös nuoria heille suunnatuista palveluista. (Huhtajärvi 2008, 446-447.)

2.7 Nuorten kohtaaminen

Ihmisten kohtaamisessa keskeisin tekijä on kunnioittaminen. Jokaista kohdattua ihmistä tulee kohdella ihmisarvon mukaisesti. Ihmisarvon mukainen kohtelu tarkoittaa koskemattomuuden, itsemääräämisoikeuden ja arvojen kunnioittamista. Kohtaavassa työssä on tärkeää muistaa olla leimaamatta ketään. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 21.) Vaikka nuorisotyön kentällä nuoret ovat kontrollin kohteina, nuorisotyön ammattilaiset pyrkivät työssään vahvistamaan nuorten osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta. (Raitakari & Virokannas 2009, 9.) Nuorisotyöntekijä kohtaa nuoria ja tukee heidän kehitystään, huomioon ottaen kuitenkin nuoren iän ja taustan (Ingram & Harris 2001).

Nuoren ja nuorisotyöntekijän välinen luottamus on aidon kohtaamisen kivijalka. Aito kohtaaminen tarkoittaa, että nuorisotyöntekijä todella haluaa nuoren parasta sekä välittää hänestä. Nuorisotyöntekijä on kiinnostunut nuoresta ja hänen tekemisistään sekä tukee itsetunnon vahvistumista. Nuorisotyöntekijä ymmärtää nuorta, mutta tarvittaessa suhtautuu nuoreen myös ammatillisella asenteella. Aito kohtaamista ei nähdä niinkään työmenetelmänä vaan

asenteena nuoria kohdatessa. Luottamus on välttämätön seikka nuorta tukevan sekä auttavan nuorisotyöntekijän ja nuoren välillä. (Lämsä 2009, 189-190 & 205-207.) Luottamus ei rakennu koskaan itsestään, vaan se tarvitsee vuorovaikutusta syntyäkseen (Rautiainen 2014, 214). Tästä syystä nuorten kanssa pyritään pääsemään kontaktiin ja vuorovaikutukseen. Vuorovaikutus on molemminpuolista riippuvuutta vähintään kahden ihmisen välillä sosiaalipsykologian määritelmän mukaan (Helkama ym. 1998). Nuoret eivät yleensä kerro asioistaan, elleivät he luota työntekijään. Ilmiönä luottamus on hyvinkin haavoittuva, koska sen antaminen ja saaminen sisältää aina riskejä. Luottamuksen syntymisessä avainasemassa on vuorovaikutus nuoren ja työntekijän välillä sekä keskustelu. (Rautiainen 2014, 214.)

Kuunteleminen on nuorille tärkeää, sillä he kaipaavat monesti vastauksia heitä askarruttaviin kysymyksiin. Tämän lisäksi nuoret kaipaavat aitoa välittämistä. Moni hiljaisempi nuori saattaa lähettää läheisilleen piiloviestejä, joita ei monesti havainnoida tai osata tulkita. Viesteillä on nuorille suuri merkitys, sillä he haluavat tulla huomatuksi. (Kempainen 1999, 142.) Nuorille on tärkeää, että heitä ymmärretään. Nuoret vaistoavat herkästi asioita, milloin kommunikaatio on luonnollista tai yliampuvaa, joten aikuisen on tärkeää huomioida kielenkäyttöään. (Kempainen 1999, 143).

Kun nuorisotyöntekijä on nuorelle tutussa ympäristössä, on nuorelle luontevampaa kohdata nuorisotyöntekijä ja vuorovaikutus voi olla avoimempaa. Nuorisotyöntekijä näkee nuorta tämän ollessa muualla kuin koulussa tai kotona, jolloin nuorisotyöntekijä näkee nuoren ”oikeaa” elämää. Tästä johtuen nuorisotyöntekijä on ikään kuin nuoren arjen ja ”kielen ja mielen” asiantuntija, joka tunnistaa esimerkiksi nuorten tarpeet ja korostaa heidän ainutkertaisuuttaan. Näin ollen hänellä on ehkä jopa paremmat edellytykset vuorovaikutukseen nuoren kanssa kuin vaikkapa opettajilla tai muilla sosiaali- tai terveysalan työntekijällä. Muiden ammattilaisten silmissä saattaa näyttäytyä jopa haittana se, kuinka lähellä nuorisotyöntekijät ovat nuoria töitä tehdessään. Tästä kuitenkin huolimatta, nuorisotyö on siellä missä nuoretkin ja havainnoivat, kuuntelevat ja osallistavat sekä ohjaavat nuoria monin eri keinoin. (Purjo 2012, 99.)

Purjon (2012, 83) mukaan nuorisotyöntekijä vaikuttaa merkittävään osaan kohtaamiinsa nuoriin ilmeisesti hyvinkin syvällisellä tasolla. Nuorisotyöntekijän vastuuta kasvattaa myös se, että nuorisotyöntekijä saattaa olla nuoren ainoa turvallinen aikuiskontakti (Hirvonen 2009, 54-55). Nuoren ja nuorisotyöntekijän suhde on vastuullinen ja luottamuksellinen kasvatussuhde, joka perustuu molemminpuoliseen vuorovaikutukseen (Nieminen 2008, 35). Vuorovaikutussuhteet voivat olla nuorelle ratkaisevia sen kannalta miten nuori tulevaisuudessa toimii ja ajattelee (Nieminen 2008, 30). Nuorisotyöllä on kuitenkin erittäin hyvät lähtökohdat kohdata nuoria ja kasvattaa heitä (Purjo 2012, 100).

Myös lempääläisen Ohjaamon toiminnassa nuoret kokivat erityisesti hyvänä asiana sen, kuinka työntekijät ottavat nuoret vastaan kunnioittavasti ja heidän kokemuksiinsa sekä mielipiteitään arvostetaan ja kuunnellaan. (Henriksson 2015, 77). Lempäälän Ohjaamossa on keskitetyt 15-29 -vuotiaiden nuorten neuvonta- ja ohjauspalvelut, erityisnuorisotyö sekä etsivä nuorisotyö. Ohjaamon tarkoituksena on olla helposti tavoitettava ja muistettava linkki nuorelle eri palveluiden välille. (Lempäälän ohjaamo.) Henrikssonin haastattelujen mukaan Ohjaamon työntekijät eivät ole tuominneet nuoria, eivätkä he ole ajatelleet heidän olevan tyhmiä tai kykenemättömiä pärjäämään omassa elämässään. Heidän ajatuksiinsa on myös kunnioitettu ja kuunneltu. Nuoret kohdattiin Ohjaamossa ilman ennako-oletuksia ja tästä johtuen nuoret kokivat mahdolliseksi muodostaa työntekijän kanssa luottamuksellisen suhteen. (Henriksson 2015, 77.)

Ohjaamo on alle 30-vuotiaille nuorille matalan kynnyksen palvelupaikka. Ohjaamon tavoitteena on tukea erityisesti erilaisissa siirtymävaiheissa olevia nuoria ja tukee koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä. Se tarjoaa ohjausta ja tukea, joka tarpeen mukaan muodostuu eri vaiheista. Ohjaamo tarjoaa nuorelle henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta sekä tukee sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämistä sekä elämänhallintaa. Ohjaamon toimintamallin tavoitteena on toimia nuoren tukena niin kauan kunnes nuori saa tilanteeseensa pidempikestoisempaa apua esimerkiksi yhteistyöverkoston kautta tai nuoren siirtyessä työelämään tai opintoihin. Suomessa toimii jo yli 30 Ohjaamoa. Ohjaamoita on laajasti joka puolella Suomea, näistä esimerkkeinä Rovaniemi, Kajaani, Vaasa, Imatra, Kotka ja Turku. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.)

2.8 Jalkautunut nuorisotyö

Keskeinen osa nuorten vapaa-aikaa on ystävät ja heidän kanssaan oleilu, liikkuminen ja jutteleminen. Nuoret ”hengailevat” paljon esimerkiksi juna-asemilla ja kauppakeskuksissa ja sitä ei katsota aina hyvällä. (Lehtonen 2013, 363.) Ulkopuolisen silmin nuoret, jotka viettävät aikaansa kauppakeskuksissa ja muissa julkisissa tai puolijulkisissa tiloissa, eivät näytä hyvältä katukuvassa. Ennakkoluulot ja ärtymys voi kuitenkin johtua myös siitä, että aikuisten mielestä tiloja ei ole tarkoitettu sellaiseen oleiluun ja päämäärättömään kuljeskeluun kuin nuoret niitä tiloja käyttävät. (Aaltonen 2012, 18.) Vanhemmat näkevät kadun kielteisenä elinympäristönä nuorille. Kadulla vietettyyn aikaan sisältyy useita erilaisia riskejä ja tästä syystä nuoret pyrittään mahdollisuuksien mukaan ohjaamaan pois kaduilta. (Vinum & Nissen 2006.) Näin ollen nuorten sosiaalinen yhdessäolo on aikuisten mielestä vain ”tiellä olemista”. Tästä huolimatta nuoret kuitenkin viettävät nykypäivänä aikaansa muualla, kuin heille suunnitelluissa tiloissa. (Aaltonen 2012, 18.)

Nuorisotyössä on aina ollut tarkoitus olla nuorten tavoitettavissa siellä missä he ovat itsekin (Laitinen & Seppälä 2009, 152). Nuorisotyön konkreettiset työympäristöt ovat laajenneet perinteisemmästä nuorisotyöstä uusiin ympäristöihin, kuten internetiin, ostoskeskuksiin (Haapala 2012, 52) ja nyt myös kehäradalle. Nuoret viettävät aikaa julkisilla paikoilla ja se katsotaan monesti negatiiviseksi asiaksi. Nuorten ajanvietto on havaittu monissa paikoissa ongelmalliseksi ja se synnyttää joiltain osin haitallista käyttäytymistä. Tässä kohtaa haitallisella käyttäytymisellä tarkoitetaan esimerkiksi metelöimistä, epäjärjestyksen aiheuttamista ja pahimassa tapauksessa tappeluista. (Lehtonen 2013, 363.)

Nuorten läsnäolon ja toiminnan kautta julkisista tiloista muodostuu heidän omaa tilaansa. Tästä käydään kuitenkin monentasoista kamppailua, onko nuorten oikeutettua oleskella näissä tiloissa. (Juvonen 2009, 160.) Esa Mäkinen (2007) on pohtinut puolijulkisiin kaupunkitiloihin, kuten kauppakeskuksiin liittyvää kontrollia. Tietyt ihmisryhmät joutuvat kyseisissä tiloissa muita helpommin kontrollin kohteeksi ja näistä yksi näyttäisi olevan nuorisot. Kontrollin kohdentuminen juuri nuorisoon johtuu heidän heikosta yhteiskunnallisesta asemasta. (Mäkinen 2007, 10 & 75.)

Niin etsivää työtä tekevät kuin jalkautuvat nuorisotyöntekijät menevät kohderyhmänsä elin- ja toimintaympäristöön. Työn yhtenä tarkoituksena on edistää turvallisten elinympäristöjen kehittymistä sekä ehkäistä sosiaalisia ongelmia. (Juvonen 2009, 155-156.) Jalkautuessa luodaan yhteyksiä nuoriin, sekä ohjataan ja autetaan heitä tarvittaessa (Opetusministeriö 2009). Nuorisotalon ulkopuolelle sijoittuvassa nuorisotyössä nähdään tärkeänä sellaisten nuorten tavoittaminen, jotka eivät käy nuorisotaloilla Jalkautuessa pystytään kohtaamaan myös nuorten vanhempia ja tehdä nuorisotyötä heille näkyväksi, sillä niin nuorilla kuin vanhemmillakin saattaa olla puutteelliset tai vääristyneet käsitykset nuorisotyöstä. (Honkasalo & Kivijärvi 2011, 128.) Nuorisopalveluiden ja nuorisotalojen ulkopuolelle jääviä nuoria olisi tärkeää tavoittaa, sillä esimerkiksi vuoden 2008 tilaston mukaan Suomessa kunnalliset nuorisopalvelut tavoittivat vain noin neljännesosan kohderyhmästä (Myllyniemi 2008, 78).

Viimeistään 1980-luvulla nuorisotyöntekijät alkoivat jalkautua kaduille, koska huomattiin nuortenkin viettävän siellä aikaansa. Tällaisella toiminnalla pyritään nuorisotyön parempaan saavutettavuuteen. (Laitinen & Seppälä 2009, 152-153.) Esimerkiksi jengityössä, joka oli sosiaalisen nuorisotyön tunnetuin osa-alue 1960-80 -luvuilla, nuorisotyöntekijät menivät kaduille, eli jalkautuivat auttamaan nuoria. Heti alusta asti työskentelyssä käytettiin moniammatillista ja verkostoitunutta työotetta. Tämän kaltaisessa työssä avainsanana on ennaltaehkäisy. Nuorisotyöntekijä on kadulla turvallinen aikuinen, joka pystyy auttamaan nuorta tilanteiden suuren vaihtelevuuden vuoksi monenlaisissakin asioissa. Jalkautuvaa työtä tehdään ja kehitetään, koska nuorten vaihtelevissa elinoloissa ja -ympäristöissä on huomattu tarpeita muutokselle. (Heikkinen 2009, 97.)

Jalkautuneelle ja etsivälle yhteinen ominainen tehtävä on kertoa nuorille heille tarkoitetuista palveluista sekä tiedottaa eri toimijoita nuorten tarpeista ja näin ollen edistää palvelutarjonnan kehittymistä. Peruseriaatteena työskentelylle toimii kontaktin vapaaehtoisuus nuorelle. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että nuori saa itse valita mistä asioista hän haluaa keskustella ja haluaako hän kontaktin työntekijään etenevän luottamukselliseen suhteeseen. Toinen peruseriaate työlle on vaitiolovelvollisuus, jolla mahdollistetaan nuorten luottamus ja tukeutuminen työntekijöihin kriisitilanteissakin. (Huhtajärvi 2008, 446.)

Aseman Lapset Ry on sopinut muutamia ohjenuoria jalkautumistyölle julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Toiminta tapahtuu jokamiehen oikeuksien raameissa. Jalkautuneet työntekijät eivät mene väliin väkivaltatilanteisiin, vaan pyrkivät ehkäisemään tilanteiden kärjistymistä esimerkiksi ilmoittamalla hyvissä ajoin järjestyksenvalvojalle tai poliisille. Työskentely tapahtuu pareittain, mutta työntekijöiden ei tarvitse olla saman alan osajia. Ajatuksena on, että eri organisaatioiden ammattilaisia, kuten esimerkiksi nuoriso- ja lastensuojelutyön osajia yhteen saattamalla voidaan luoda lisää mahdollisuuksia ja arvoa työhön. Keskusteleminen ja toisen ammattikunnan edustajan työn seuraaminen voi antaa syvempää ymmärrystä eri toimintatavoista ja käytänteistä. (Aseman Lapset Ry.)

Aseman Lapset Ry:n (Aseman Lapset Ry) mukaan omaa asennoitumista on hyvä tarkastella. Työasut itsessään saattavat herättää kiinnostusta muissakin kuin nuorisossa. Työntekijät eivät pysty määrittelemään sitä, kuka heihin ottaa kontaktia. Nuorten ryhmissä viettämää vapaa-aikaa ei koeta itsessään negatiivisena. Nuoruuden ikävaiheeseen kuuluva suurissa ryhmissä oleskelu ja naiivius saattavat kuitenkin johtaa kielteisiin tuntemuksiin. Jalkautuneessa nuorisotyössä on ajatuksena myös auttaa muita julkisten tilojen käyttäjiä tiedostamaan miksi nuoret käyttäytyvät kuten käyttäytyvät.

Niin jalkautunut kuin etsivä nuorisotyö alkaa sen alueen kartoittamisella, jossa työtä tehdään ja tämä selvitys toimii työn perustana. Tämän jälkeen nuorisotyöntekijät tuovat työnsä alueella näkyväksi. Se edellyttää työntekijältä aktiivista hakeutumista nuorten lähelle, jonka jälkeen nuoreen aletaan luoda kontaktia. (Huhtajärvi 2008, 449.) Toimintaperiaatteena on, että työntekijät tarjoavat apuansa nuorille ilman, että sitä täytyisi nuoren itse hakea palvelujärjestelmästä. Nuorilla on todettu olevan hyvin korkea kynnys avun hakemiseen ammattiauttajilta. (Nygqvist 1994, 166.)

3 Nuorisotyö raiteilla -hanke

Nuorisotyö raiteilla on nuorten hyväksi ja nuoria varten tehtävää nuorisotyötä. Nuorisotyö raiteilla -hanke aloitti toimintansa syyskuussa 2015 ja se on opetus- ja kulttuuriministeriön

rahoittama. Nuorisotyöntekijät ovat vuorovaikutuksessa nuorison kanssa ja ottavat heihin kontaktia. Hankkeen työskentelytavan ansiosta nuorisotyöntekijät ovat siellä missä nuoretkin ja pystyvät näin vaikuttamaan nuoriin ja näiden joukkoliikenne käyttäytymiseen sekä näkemään ja seuraamaan nuorisoilmiöitä. Myös konfliktien ennaltaehkäisy on osa Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa työskentelevien työtä. Nuorisotyö raiteilla tuo turvallisuutta niin lasten ja nuorten kuin aikuistenkin liikkumiseen. Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työympäristöä on kehärata, sen asemat ja niiden asemaseudut sekä Helsinki-Vantaan lentoasema. (Nuorisotyö raiteilla.)

Kehäradan ja sen asemanseutujen toimiessa työympäristönä, työntekijät tekevät yli kuntarajojen ulottuvaa nuorisotyötä junalla liikkuen. Työntekijät ilmoittavat työsuunnitelmansa Liikenneviraston Keskusvalvomoon, ennen kuin he lähtevät kehäradalle. Keskusvalvomosta voidaan vastavuoroisesti ilmoittaa Nuorisotyö raiteilla -työntekijöille nuorten liikkumisesta. Finavian keskusvalvomoon työntekijät ovat yhteydessä saapuessaan lentoaseman terminaalialueelle. Nuorisotyö raiteilla tekee työtään vahvasti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, joita ovat esimerkiksi konduktöörit, järjestyksenvalvojat, poliisi, Aseman Lapset ry, radanvarren nuorisotilojen henkilökunta, juna-asemien kunnossapitohenkilökunta ja muut rataliikenteen turvallisuudesta vastaavat. Kehäradan valmistuttua liikkumis- ja kokoontumismahdollisuudet kasvoivat ja nuoret alkoivat viettää junissa, asemilla ja asemanseuduilla paljon aikaansa. (Nuorisotyö raiteilla.)

Tavoittaakseen nuoria mahdollisimman tehokkaasta työntekijät tekevät yhteistyötä myös radanvarren nuorisotilojen henkilökunnan kanssa. Tiloilla työskentelevät nuorisotyöntekijät tietävät alueensa nuorista ja heidän vapaa-ajastaan. Tämän vuoksi tilojen nuorisotyöntekijöiden antama tieto on arvokasta Nuorisotyö raiteilla -työntekijöille. Tietoa välittyy paljon nuorista ja heidän vapaa ajastaan myös sosiaalisen median kautta. Nuorisotyö raiteilla onkin vahvasti sosiaalisessa mediassa mukana esimerkiksi tästä syystä. Sosiaalisen median kautta he voivat myös tehdä toimintaansa näkyvämmäksi nuorille ja nuoria on pyritty osallistamaan vuorovai-
kutteisella viestinnällä tämän kautta. Näkyvyydestään he pitävät huolta myös liikkueessaan työympäristössään pukeutumalla Nuorisotyö raiteilla -tekstillä ja ntr-logolla varustettuihin työasuihin. Jäädäkseen vielä paremmin nuorten mieliin he jakavat kohtaamilleen nuorille ntr-heijastintarraa, jossa lukee heidän yhteystietonsa. (Nuorisotyö raiteilla.)

Nuorisotyö raiteilla -hankkeen keskeisenä tehtävänä on ollut reagoida huolta aiheuttavien nuorten tilanteeseen ja näin ollen ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Nuorisotyö raiteilla on osallistunut selvittämään nuorten aiheuttamia ongelmia sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan tarvittavia korjaavia toimenpiteitä. Tarvittaessa työntekijät ohjaavat nuoria auttavien tahojen piiriin ja varmistavat tarvittavien toimenpiteiden käynnistämisen. Myös nuorten ko-
teihin ollaan tarvittaessa yhteydessä, jotta nuori saisi tarvitsemansa avun ja tuen myös kotoa. Nuorisotyö raiteilla kertoo nuorille radan varrella toimivista nuorisotiloista ja näiden toimin-

nasta. Tällä pyritään saamaan nuoria viettämään aikaansa myös nuorisotiloilla. (Nuorisotyö raiteilla.)

Jalkautuminen on keskeisin toimintatapa Nuorisotyö raiteilla - hankkeessa. He lähtevät etsimään nuoria juna-asemilta, niiden lähialueilta ja kauppakeskuksista, yleisestikin niistä paikoista, missä nuoret viettävät aikaansa. (Opetusministeriö 2009). Nuorisotyö raiteilla - hankkeen parissa työskentelevät jalkautuvat useimmiten pareittain ja yhtenä iltana eli yhdessä työvuorossa heitä voi olla kaksi paria. Nuorisotyöntekijät jalkautuvat useimmiten loppuviihköstä, eli keskiviikon ja lauantain välillä. Hanke pyrkii tekemään työtään mahdollisimman asiakaslähtöisesti, joten he jalkautuvat silloin, kun he olettavat nuoria olevan eniten liikkeellä eli noin iltapäivä viiden ja ilta kymmenen välillä. Nuorisotyö raiteilla -työntekijät korostavat asiakaslähtöisyyttään jalkautumalla myös erilaisiin tapahtumiin, kuten erilaisille musiikkifestivaaleille, joiden he olettavat keräävän paljon nuoria.

Nuoret liikkuvat paljon julkisilla kulkuneuvoilla, mutta kehärata on lisännyt liikkuvuutta paljon, ja ensi vuonna liikennöinnin aloittava länsimetro saattaa lisätä sitä entisestään. Kehäradalla tarkoitetaan junarataa, joka yhdistää toisiinsa Pääradan ja Vantaankosken radan ja näin ollen on luonut junaliikenteen poikittaisyyden Vantaalle (HSL). Pääkaupunkiseudulla on hyvät kulkuyhteydet ja asemien yhteyteen on rakennettu yhä enemmän kauppakeskuksia ja muita liiketiloja. Asemien yhteydessä olevat kauppakeskukset ja liiketilat luovat lisää viihtyvyyttä ja houkuttelevat nuoria viettämään enemmän aikaa asemilla.

Jalkautumisen tarkoituksena on tarkkailla ja havainnoida nuoria ja heidän toimintaympäristöään. Työntekijät pyrkivät jalkautuessaan keräämään tietoa nuorista, heidän ajanviettotavoistaan ja kokoontumispaikoistaan. Työntekijät pyrkivät myös luomaan läsnäolollaan turvaa sekä järjestystä. Jalkautuvaa työtä tekevillä on Auvinen-Tornbergin (2008, 11) mukaan jo itsessään nuorten ympäristössä rauhoittava, mutta kontrolloiva vaikutus.

Jalkautuessa ja havainnoidessaan nuoria ja ympäristöä, nuorisotyöntekijät kiinnittävät nuorten huomiota itseensä, tulevat nähdyiksi ja tilaisuuden tullen pyrkivät ottamaan myös kontaktia nuoriin (Ruuskanen ym. 1998, 17). Nuorisotyöntekijät ovat myös itse havainnoinnin kohteena jalkautuessaan (Juvonen 2009, 164). Kontaktin luominen voi olla välillä haastavampaa, kuin esimerkiksi niillä tutuilla nuorisotalojen nuorisotyöntekijöillä, jotka saattavat jo entuudestaan olla tuttuja nuorille (Honkasalo & Kivijärvi 2011, 132). Hankkeen yhtenä tarkoituksena on kerätä tietoa nuorten kokoontumispaikoista, ajanviettotavoista sekä nuorille suunnatuista palveluista alueella. Nuoria kohdatessa heitä usein tiedotetaan palveluista, joiden piiriin he voivat hakeutua, kuten esimerkiksi Nuorten Exitistä ja innostetaan heitä tulemaan nuorisotiloille.

Työntekijät jakavat myös yhteystietoja, joihin nuoret voivat ottaa yhteyttä erilaisissa tilanteissa. Jalkautuminen on hyvä tapa tuoda nuorisotyötä näkyväksi muidenkin kuin nuorten keskuudessa ja se mahdollistaa nuorten kohtaamisen heidän omassa ympäristössään. Nuoret viihtyvät yleisesti ottaen julkisissa tiloissa, kuten juna-asemilla ja kauppakeskuksissa. Edellä mainittuja tiloja ei kuitenkaan ole nuoriso- ja sosiaalipalveluille erityisesti määrätty, vaan ne ovat niin sanotusti ”ei-kenenkään-maata”.

Nuorisotyö raiteilla - hankkeen työntekijöillä Niina Koskella ja Sauli Taipaleella on Heinäkuussa 2016 ollut jo reilu 7200 kohtaamista nuorten kanssa (Taipale 2016). Koski ja Taipale työskentelevät nuorten asialla ja ovat heidän puolellaan. He lähestyvät nuorisoryhmiä ja yksittäisiä nuoria, jos se tuntuu tarpeelliselta. Koski ja Taipale puuttuvat myös ylilyönteihin nuorten keskuudessa, jos tilanne sitä vaatii. Jalkautuminen tapahtuu pääasiassa iltavuoroissa ja liikkeellä ollaan jopa puolille öin. Hankkeen yksi tärkeimmistä tavoitteista on auttaa syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Tavoitteena on myös lisätä turvallista matkustamista ehkäisemällä konflikteja ja lisäämällä nuorten sekä muiden matkustajien keskinäistä ymmärrystä. (Lumme 2016.)

4 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Nuorisotyö raiteilla -hankkeen parissa työskentelevien ja nuorten kokemuksia hankkeesta ja kohtaamisista. Tutkielmamme oli kvalitatiivinen sekä kvantitatiivinen, joka toteutettiin haastattelemalla työntekijöitä, jotka toimivat työntekijöinä Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa. Haastattelimme Vantaan kaupungin nuorisopalveluiden seitsemää työntekijää ja yhtä yhteistyökumppanin edustajaa. Laajemman näkökulman saamiseksi menimme myös itse fyysisesti Nuorisotyö raiteilla -työryhmän kanssa kehäradan asemille ja niiden lähialueille, joissa pyysimme nuoria täyttämään kyselylomakkeen verkossa. Toivoimme kyselyyn vastaavan noin 50 nuorta.

Valitsimme tutkimustavaksi kvalitatiivisen sekä kvantitatiivisen tutkimuksen, koska hanketta ei tunneta vielä hyvin ja toimintamuoto itsessään on myös uusi. Aineistoa keräsimme aidoissa tilanteissa ja kontekstissa. Halusimme itse osallistua aktiivisesti tutkimusprosessiin, jotta emme olisi vain objektiivisia tutkijoita. Kohdatessamme nuoria olimme vuorovaikutuksessa heidän kanssaan. Meillä syntyi todella paljon erilaisia keskusteluja ja nuoret olivat positiiviseksi yllätykseksemme melko avoimia. He esittivät paljon kysymyksiä ja me kerroimme vastaavuuksista heille Nuorisotyö raiteilla -hankkeen toiminnasta.

Opinnäytetyöprosessin alusta asti olimme melko tiiviisti yhteydessä Nuorisotyö raiteilla -hankkeen päätoimisten työntekijöiden kanssa ja halusimme pitää heidät ajan tasalla meidän ajatuksistamme koskien opinnäytetyötämme. Halusimme kuulla ja ottaa huomioon myös hei-

dän mielipiteitään ja ajatuksiaan heidän toiveistaan. Tapasimme pariin kertaan ja olimme yhteydessä sähköpostitse opinnäytetyösuunnitelmamme osalta sekä työntekijöiden haastattelukysymysten ja nuorien kyselylomakkeen kysymyksiä mietittäessä. Haastattelu- ja kyselylomakkeen kysymysten valikoiduttua teimme nuorille tarkoitetun sähköisen kyselylomakkeen. Tämän tekemiseen saimme pientä opastusta hankkeen työntekijältä ja tämän avun ansiosta saimme kyselylomakkeesta toivotunlaisen ja -näköisen.

Jalkauduimme Nuorisotyö raiteilla -hankkeen nuorisotyöntekijöiden kanssa neljänä eri päivänä. Ensimmäisellä kerralla olimme tutustumassa hankkeen toimintatapoihin ja työskentelyympäristöön, eli kehäradan lähialueisiin. Tällöin meillä ei ollut vielä nuorille suunnattua kyselylomaketta valmiina, joten keskityimme vain hankkeeseen ja sen työskentelyyn tutustumiseen. Ensimmäisestä jalkautumis-kerrasta lähtien, meillä oli päällämme yhteneväiset työasut hankkeen työntekijöiden kanssa, jotta läsnäolomme työntekijöiden mukana olisi mahdollisimman luontevaa. Näin varmistimme myös paremman näkyvyyden hankkeelle nuorien keskuudessa. Niin sanotun tutustumiskerran jälkeen jalkauduimme vielä kolme kertaa, kaksi kertaa hankkeen muiden työntekijöiden kanssa ja yhden kerran itsenäisesti, muiden hankkeen työntekijöiden jalkautuessa jossain muualla.

Jalkautuessamme tapasimme nuoria Helsingissä ja Vantaalla. Helsingissä tapasimme nuoria Narinkatorilla sijaitsevassa Walkers-talolla, joka on nuorille tarkoitettu oleskelupaikka ja kahvila. Vantaalla kohtasimme nuoria Tikkurilan kauppakeskus Dixissä, Myyrmäen nuorisotila Arkissa, Martinlaakson nuorisotilalla, Myyrmäen ja Martinlaakson juna-asemilla ja ostoskeskuksilla, Kanniston nuorisotila Kannussa sekä eräässä nuorisotapahtumassa Malminkartanossa, jossa soitettiin musiikkia, grillattiin, tanssittiin ja osallistettiin nuoria erilaisiin peleihin kuten koripalloon ja sumo-painiin sumo-puvuissa.

4.1 Opinnäytetyön tilaus ja aiheen rajaaminen

Pohdimme Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työntekijöiden kanssa, mitä pyrimme saavuttamaan tutkielmallamme. Halusimme tietää mahdollisimman tarkasti heidän mahdollisia toiveitaan siitä mitä tutkielmalla halutaan tavoitella. Halusimme tehdä tutkielman nuorisotyön näkökulmasta ja tutkimuskysymykseksemme muodostui: Miten Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työntekijät ja nuoret kokevat hankkeen ja sen yhteydessä toistensa kohtaamisen? Mahdollisimman laajan näkemyksen saimme, kun haastattelimme ammattilaisia ja kuulimme nuoria kyselylomakkeen avulla. Halusimme saada tietoa siitä, millaisina nuorisotyöntekijät kokevat resurssien riittävyyden. Resursseja jaetaan usein vähemmän nuorisotoimelle ja enemmän muille toimialoille. Vaikka nuoret ja kuntalaiset pitävät nuorisotyötä tärkeänä kunnallisena palveluna, niin kunnan päätöksentekijät tuntuvat pitävän nuorisotyötä kuitenkin vähemmän tärkeänä. (Silvennoinen & Nieminen 2002.)

Halusimme selvittää myös millaisena työntekijät kokivat nuorten kohtaamisen Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa työskennellessään, koska nuorisotyöntekijän kohdatessa nuoren nuorelle tutussa ympäristössä, viranomaistyön ja kasvatusinstituutioiden ulkopuolella, vaatii tällainen työ aivan erityistä panosta nuorisotyöntekijältä. Tällaisessa ympäristössä työntekijän saattaa olla haastavaa vetää rajaa kaverillisuuden ja ammattilaisuuden välille. (Hirvonen 2009, 54.) Esimerkiksi Parviaisen (2009, 99) tehdessä jalkautuvaa nuorisotyötä Kuopiossa, hän käytti todella paljon aikaa ennakkoluulojen poistamiseen sekä luottamuksellisten suhteiden luomiseen. Henkilökohtaisen tuttuuden ja sen kautta syntyneen luottamuksen kautta, hänellä oli vasta mahdollisuus vaikuttaa ja puuttua nuorten asioihin. Myös Batsleerin (2008, 104-105) mukaan niin sanotussa nuoren ympäristössä nuorisotyöntekijän saattaa olla haasteellista tehdä rajanvetoa. Luottamuksellisen ja turvallisen kontaktin luominen nuoreen, vaatii suurta ammattitaitoa, sillä kohtaaminen perustuu vapaaehtoiseen nuoren osallistumiseen.

Tahdoimme päästä selville myös siitä, minkälaisena nuorisotyöntekijät kokivat työskentelyn kehäradoilla ja sen lähialueilla, koska työskentely julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa voi monien työntekijöiden näkökulmasta olla haastavaa ja pelottavaa. Ympäristön tiedostaminen ja havainnointi on ensisijaisen tärkeää jalkautuvassa työssä. Tärkeää on myös tiedostaa oman asenteen ja olemuksen merkitys. Jalkautuessa voi useasti olla vaihtelevia tilanteita ja kohtaamisia laidasta laitaan. Katutyöskentelyssä onkin oltava turvallisuussuunnitelma. Huomiota on tärkeää kiinnittää omaan persoonaansa ja ominaisuuksiin ammattilaisena. On myös hyvä reflektoida ennen jalkautumista, kuinka mahdollisesti reagoi yllättäviin tilanteisiin ja millaiset tilanteet ja paikat aiheuttavat itsessä hermostumisen tunteita. (Aseman Lapset Ry.)

Tahdoimme kartoittaa miten hanketta voitaisiin työntekijöiden mielestä kehittää vielä eteenpäin, koska nuorisotyön kehittäminen on mielestämme tärkeää. Nuorisotyö on liitoksissa aikaan ja sen vuoksi nuorisotyön käytäntöjä tulisi muuttaa nuorten tarpeiden ja kulttuurien muutosten mukaan. Muutokset nähdään kehittämisenä silloin, kun muutos nähdään positiivisena ja askeleena oikeaan suuntaan. Kehittämistyön ydin on se, kun ammattikunta muuttaa käytäntöjään tehokkaammiksi ja ajankohtaisemmiksi sekä ohjaa itse muutosta. (Kiilakoski ym. 2011, 11.) Halusimme kuulla myös hankkeen mahdollisia positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia nuorisotyöhön tai nuorten kohtaamiseen, sillä tällaista nuorisotyötä ei ole ennen tehty. Ylipäätään hankkeissa tuotetulla tiedolla voidaan uudistaa ja kehittää nuorisotyötä esimerkiksi asiakaslähtöisemmäksi ja tarpeiden mukaiseksi (Heinonen & Kapanen 2012, 66-67).

Nuorilta halusimme selvittää onko Nuorisotyö raiteilla -hanke heille ylipäätään tuttu hankkeen ollessa vielä niin uusi. Tahdoimme saada selville myös sen, miten nuoret kokevat nuorisopalveluiden saatavuuden ja riittävyyden, koska tutkitusti nuoret pitävät nuorisotyötä tärkeänä kunnallisena palveluna (Silvennoinen & Nieminen 2002). Nuorisotyö raiteilla -hanke on vielä valtakunnallisesti melko uusi toimintamuoto, jonka vuoksi oli mielestämme tärkeää tutkia

uskaltavatko nuoret lähestyä nuorisotyöntekijää helpommin nuorisotilojen ulkopuolella, koska katutyö edellyttää luottamusta nuorilta nuorisotyöntekijöitä kohtaan (Juvonen 2009, 164).

Tahdoimme selvittää myös miten nuoret kokevat Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kohtaamisen ja ylipäättään Nuorisotyö raiteilla hankkeen, koska esimerkiksi arkinenkin keskustelu on vaikea aloittaa tyhjästä ja se on riippumaton vuorovaikutusprosessin pituudesta. Edelliset keskustelut toimivat aina pohjana niille keskusteluille, joita tulevaisuudessa nuoren kanssa käydään ja vanhoja keskusteluja tai kuulumisien vaihtamisia on hyvä käyttää eduksi tulevissa keskusteluissa. Yksikään kasvatuksellinen tieto ei korvaa nuorelle sitä, minkälaista keskustelua hänen ja aikuisen välillä syntyy. (Suoninen 2008, 155, 157.) Vaikka nuoren hyvinvointiin vaikuttaa koko maailma, on merkittävässä asemassa kuitenkin ne ihmiset, joiden kanssa hän on säännöllisesti vuorovaikutuksessa. Samoin myös tilat ja ympäristöt, joissa nuoret viettävät aikaansa vaikuttavat heidän elinoloihin merkittävästi. (Järventie 2008, 228.)

4.2 Kohderyhmän esittely

Tutkielmassamme hyödynsimme edellä käsiteltyä teoriapohjaa sekä ammattilaisten näkökulmia ja tietoa uudesta nuorisotyön muodosta. Haastattelimme Vantaalla työskenteleviä erityisnuorisotyöntekijöitä, koska he työskentelevät Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työntekijöiden kanssa aktiivisesti. Erityisnuorisotyöntekijät menevät konkreettisesti asiakastyön rajapintaan, joten heillä on kattava kuva millaista nuorisotyö on nuorisotilojen ulkopuolella. Erityisnuorisotyöntekijöiden ja päätoimisten työntekijöiden lisäksi hankkeen parissa työskentelee myös eri yhteistyökumppaneiden edustajia ja tarvittaessa Vantaan kaupungin keikkaluontoista nuorisotyötä tekeviä tuntityöntekijöitä, joten haastattelimme myös heitä. Haastattelimme saman haastattelurungon mukaisesti (Liite 2) myös hankkeen parissa päätoimisesti työskenteleviä työntekijöitä, koska he tietävät vielä tarkemmin hankkeen tarkoitusperistä ja tavoitteista. Kaikilla haastateltavillamme oli kokemusta työskentelystä nuorisotyön ammattilaisena, mutta työtaustat saattoivat vaihdella - toisella saattoi olla pidempi kokemus kuin toisella.

Nuorisotyön oleellinen osa on nuoret, joten halusimme saada myös heidän äänensä kuuluviin tutkielmamme tuloksissa. Kyselylomakkeeseen vastasi 12-18 -vuotiaita nuoria. Vastaajat olivat siis pääsääntöisesti yläkouluikäisiä ja ammattikoulussa tai lukiossa opiskelevia nuoria. Vastanneista nuorista suurin osa asui Helsingissä, mutta heitä asui myös muualla pääkaupunkiseudulla sekä Nurmijärvellä, Järvenpäässä ja Keravalla. Ikää ja asuinpaikkakuntaa lukuun ottamatta, nuorilta ei kysytty muita taustatietoja. Nuoret liikkuvat yleensä kaveriporukoissa, jonka vuoksi valitsimme haastattelutavaksi täytettävän kyselylomakkeen. Koimme, että kyselylomake on helpompi nuoren täyttää esimerkiksi ryhmänpaineen takia ja näin vastaukset voi antaa anonyymisti. Muotoilimme kyselylomakkeen (Liite 3) kysymykset niin, että ne olivat

yksinkertaisia ymmärtää ja niihin oli helppo vastata. Laitoimme kysymyksiin vastausvaihtoehtoja avointen kysymysten sijaan, joka helpotti myös vastaamista.

4.3 Laadullinen tutkimustapa

Tutkielmaamme varten käytimme sekä laadullista, että määrällistä tutkimustapaa. Laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimustavalla saadaan mahdollisuus ymmärtää olemassa olevaa tilannetta. Laadullinen ja määrällinen tutkimustapa voivat toimia myös täydentäen toisiaan. (Heikkilä 2014, 13-15.) Tutkimusta varten tutkijalla on oltava selkeä tutkimusmenetelmä, jotta hän pystyy tulkitsemaan ja muokkaamaan tekemiään havaintoja (Alasuutari 2011, 82). Laadullista tutkimusta tehtäessä on tärkeää hahmottaa tutkittavan ilmiön merkitys (Hirsjärvi & Hurme 2010, 20).

Laadullinen tutkimus mielletään usein metodiseksi kokonaisuudeksi, jossa aineistonkeruuta ei kykene tai ole aiheellista erottaa aineiston analyysistä. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan on ennakkoon pohdittava, millä tavoin hän saa tutkimastaan aiheesta irti sen, mitä siitä haluaa. Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, tieto, jota siinä kerätään liittyy ihmisten asettamiin merkityksiin. Aineistoa analysoidaan usein sisällönanalyysillä ja tietolähteet tai tiedonantajat valitaan tarkasti. Tulokset ovat ainutlaatuisia koskien kyseistä aineistoa eli tutkimuksella ei haeta yleistettävyyttä. (Tuomi 2007, 97.)

Halusimme valita laadullisen tutkimustavan määrällisen lisäksi, jotta saisimme vastauksia pintaa syvemältä ja, jotta saisimme mahdollisimman kattavan kuvan tutkimastamme aiheesta. Halusimme myös käyttää laadullista menetelmää työntekijöille, jotta saisimme heiltä mahdollisimman aidon kuvan työskentelystä kehäradalla ja kuulisimme haastattelussa heidän omia termejään ja ilmaisutapojaan. Tavoitteenamme oli työn merkityksellistäminen ja laatu.

Laadullista tutkimusta voidaan kuvata myötäilevänä ja muokattavissa olevana tutkimusmenetelmänä (Ronkainen ym. 2011, 82). Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on tutkia puheen, kirjallisen tuotoksen tai kuvamateriaalin sisältöä. Laadullisessa tutkimustavassa pyritään tuomaan esille tutkimuksesta saatua tietoa alkuperäisilmauksia konkreettisemmaksi. (Ronkainen ym. 2011, 80, 83.) Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä yleistämään tilastollista faktaa, vaan tutkimustavan avulla pyritään ymmärtämään tietynlaista toimintamuotoa ja saada tietopuolinen näkökanta tutkitusta tapahtumasta tai aiheesta (Tuomi & Sarajärvi 2013, 80-83).

4.4 Määrällinen tutkimustapa

Määrällisen, eli kvantitatiivisen tutkimustavan ominaisin aineistonkeruu menetelmä on lomakekysely, jossa on valmiina vastausvaihtoehdot. Määrällinen tutkimus mahdollistaa numeerisiin sekä prosenttiosuuksiin perustuvien kysymyksien tarkastelun. Ominaista määrälliselle tutkimukselle on lukumäärällisesti suuri ja kattava otos. Tutkimuksen tuloksia voidaan havainnollistaa erilaisin laskennallisten ja tilastollisten taulukoiden ja kuvioden pohjalta. Määrällinen tutkimus selittää sen hetkistä tilannetta, mutta asioiden syitä ei pystytä selvittämään. Määrällisellä tutkimustavalla voidaan myös selvittää eri asioiden riippuvuuksia. (Heikkilä 2014, 13-15.)

Määrällistä tutkimustapaa ei voida ajatella ilman teoriaa (Tuomi 2007, 95), jonka vuoksi si-
doimme opinnäytetyömme vahvasti teoriapohjalle. Määrällinen tutkimustapa soveltui hyvin opinnäytetyöhömmä, sillä meitä kiinnosti toteuttaa tutkimusta tällä menetelmällä ja yhteis-
työkumppanimme halusivat myös saada mahdollisimman paljon tietoa satunnaisten nuorten
kokemuksista hankkeesta sekä jalkautuvasta nuorisotyöstä. Koimme, että nuorille kävisi par-
haiten kyselylomake, sillä sen pystyi täyttämään anonyymisti ja melko nopeasti. Kyselylomake
on tyypillinen menetelmä aineiston keruuseen määrällisessä tutkimuksessa. Kyselylomakkeen
avulla kysymykset saatiin aseteltua kohdennetusti ja rajatusti.

4.5 Aineiston analyysi

Kvalitatiivisen tutkielmamme aineistoa analysoimme sisällönanalyysimenetelmällä. Ensin lit-
teroimme haastattelumme, johon merkkasimme eri henkilöiden kertomat asiat ”Hl01”-,
”Hl02”-, ”Hl03”-tunnuksin ja niin edelleen. Litterointi tarkoittaa, että kirjoitimme nauhoite-
tut haastattelut sana sanalta auki niin kuin ne nauhoitettuna on sanottu (Hirsjärvi & Hurme
2010, 20). Litteroitua tekstiä tuli miltei 34 sivua Microsoft Word -ohjelmalla kirjoitettuna.
Litteroidessamme saimme tarkemman käsityksen nauhoitetusta aineistostamme (Ruusuvuori
ym. 2010, 15) ja muutimme sen muotoon, jossa tulosten analysointi on helpompaa (Ronkainen
ym. 2011, 80). Analysoimme litteroitua materiaalia vain tekstipohjaisesti, eli emme tehneet
tulkintoja muusta, kuin auki kirjoitetuista haastatteluista. Analyysivaiheessa oli tärkeää juuri
se, ettemme omilla tulkinnoillamme vääristäneet haastatteluiden sisältöä (Hirsjärvi & Hurme
2010, 20).

Perehdyimme ja tutustuimme perusteellisesti litteroituun aineistoon, jonka jälkeen kirjasim-
me muistiin pelkistetyt ilmaisut aineistosta. Ilmaisujen pelkistäminen tarkoittaa kokemuspe-
räisen aineiston muotoilua käsitteellisemmäksi kokonaisuudeksi ja näin ollen siitä pystytään
löytämään aineiston oleellimmat kohdat (Tuomi & Sarajärvi 2013, 112). Pelkistys-
sämme haastattelujen litteroinneista, kävimme molemmat aineiston varmuuden vuoksi läpi.

Näin varmistimme sen, että aineisto oli perusteellisesti käyty läpi ja yksikään mielipide tai näkemys ei jäisi huomioimatta. Pelkistyksiä kirjatessamme huomasimme haastateltavien vastauksissa paljon yhteneväisyyksiä, mutta he esittivät mielipiteissään ja kokemuksissaan myös paljon asioista erilaisista näkökulmista. Joissakin kohdissa haastateltujen vastaukset saattoivat hieman erota toisistaan. Pelkistysten jälkeen luokittelimme ja kategorisoimme vielä aineiston. Litteroidun aineiston luokittelu mahdollisti haastattelujen tulkitsemisen ja tiivistämisen sekä mahdollisti aineiston vertailun ja kategorisoimisen (Hirsjärvi & Hurme 2010, 147).

4.6 Opinnäytetyön eettisyys

Opinnäytetyön eettisyyden takaamiseksi haimme Vantaan kaupungin nuorisopalveluilta tutkimuslupaa työhömmme. Selvensimme mitä opinnäytetyössämme tutkimme ja millä menetelmillä. Opinnäytetyölle Nuorisotyö raiteilla -hankkeesta oli tarvetta, mutta mielestämme oli silti tärkeää saada siunaus työllemme. Juvosen (2015, 74) mukaan tutkimuksen suunnittelu ja tutkimuslupien hankkiminen tutkimukseen osallistuvista organisaatioista on eettisten kysymysten ja tutkijan aseman määrittelyn kannalta tutkimuksen lähtökohta. Tutkimuslupaa haettaessa ei pystytäkään täysin tietämään millaisia asioita nousee esiin tutkimusprosessin edetessä, mutta esimerkiksi aineiston käyttö salassapitosäännökset ja niiden säilyttäminen sekä tutkimukseen osallistuvien oikeuksien, koskemattomuuden ja anonymiteetin suojeleminen tulevat pohdituksi ja määritellyiksi jo tässä vaiheessa prosessia (Pölkki 2008, 182).

Eettiset periaatteet silmällä pitäen toteutimme nuorille suunnitellun lomakekyselyn anonymisti. Nuorilta ei kysytty nimiä eikä henkilöllisyystietoja. Opinnäytetyöhömmme kerättävä materiaali tuli vain meidän tarkastelumme, jonka jälkeen poistimme vastaustiedostot sekä tuhosimme työntekijöiden haastatteluista tulleet kirjalliset materiaalit silppurilla. Tutkimamme toteutettiin eettisten arvojen mukaisesti, koska emme keränneet kenenkään henkilötietoja ja aihe itsessään ei ollut sensitiivinen tai muutoin herkkä puheenaihe. Vaikka tutkimme nuorisotyön riittävyttä, ei meidän tarvinnut pureutua kenenkään henkilökohtaisiin ja yksityisiin asioihin.

Kyselyyn vastaavat nuoret olivat vain satunnaisia vastaantulijoita kehäradalla, sen asemilla ja asemien lähialueilla, mutta emme kyselylomakkeessa kysyneet heidän tarkempia tietojaan. Kyselylomakkeessa nuoren taustatietoina olivat vain ikä, asuinpaikkakunta sekä syy miksi nuori oli kyseisessä paikassa meidän kohdatessa hänet. Näitä taustatietoja halusimme selvittää, jotta saimme selville minkä ikäiset ja miltä paikkakunnilta tulevat nuoret viettävät aikaansa kehäradalla ja sen asemilla sekä syitä minkä vuoksi he viettävät siellä aikaansa. Asuinpaikkakunnalla voi olla myös vaikutuksia siihen mihin nuoret liikkuvat kehäradan junilla, onko se esimerkiksi ystävien tapaamista varten vai harrastuksiin kulkemista varten.

Tutkimustulosten luotettavuuden takaamiseksi halusimme vähintään 50 vastaajaa. Kyselyyn vastaavat nuoret voivat olla kotoisin niin Uudenmaan kunnasta kuin mistä tahansa Suomen kunnasta, jolloin myös asuinpaikan merkitys tuli näkyviin tutkielmassamme. Kyselyyn vastasi 78 nuorta, mutta jouduimme karsimaan määrän 67 nuoreen, koska lomakkeen yhden kysymyksen vastaukset olivat vajanaisia osalla vastaajista. Kysymyksessä kysyttiin ”Kuka aikuinen on mielestäsi helpoin kohdata ongelmatilanteissa kehäradalla ja sen läheisyydessä?” ja vastausvaihtoehtoja olivat satunnainen aikuinen, poliisi, järjestyksenvalvoja ja nuorisotyöntekijä. Tähän nuoren oli tarkoitus laittaa järjestysnumero jokaisen henkilön kohdalle, ensimmäinen olisi helpoin, toinen toiseksi helpoin, kolmas toiseksi vaikein ja neljäs vaikein. Joillain nuorilla oli joku näistä järjestysnumeroista jäänyt laittamatta ja sen vuoksi emme ottaneet heidän vastauksiaan tutkimuksessamme huomioon.

Haastattelemamme työntekijät työskentelivät pääsääntöisesti Vantaan Myyrmäen ja Kivistön suuralueilla, mutta Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa työskennellessään he liikkuiivat kehäradan varren lähialueilla ympäri Vantaata ja Helsinkiä. Tämä saattoi myös vaikuttaa tutkielmamme tuloksiin. Nuorten liikkuvuus voi olla hyvin vaihtelevaa ja tämä saattoi vaikuttaa siihen, kuinka paljon työntekijät kohtasivat työssään nuoria.

4.7 Opinnäytetyön luotettavuus ja pätevyys

Keräsimme aineistoa haastatteleamalla Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa päätoimisesti toimivia työntekijöitä, Länsi-Vantaalla työskenteleviä erityisnuorisotyöntekijöitä sekä Aseman Lapset Ry:n työntekijää, joka on ollut tiiviisti mukana Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa. Työntekijöitä haastateltaessa teema-alueet olivat etukäteen määriteltyjä ja ne käytiin läpi haastateltavan kanssa. Tulosten laajuus kuitenkin vaihteli riippuen haastateltavilta saatujen vastausten mukaan. Haastateltavia ei yksilöity, vaan he saivat näin ollen anonyymisti kertoa omista näkemyksistään.

Laajemman näkökulman saamiseksi, kyselimme myös verkossa olevan lomakkeen avulla mielenkiintoa nuorisolta, jotka viettävät aikaa kehäradan asemilla sekä niiden lähialueilla. Lomakkeen loimme internetissä Webropol Surveys -sivustolla kyselytyökalulla. Kysymysten ollessa valmiiksi mietittynä, oli Webropolin kyselytyökalun käyttäminen helppoa ja teimme sähköisesti kyselylomakkeesta selkeän ja eritellyn. Nuorille tarkoitettussa lomakekyselyssä kysymykset oli muotoiltu selkeästi nuorille ymmärrettäviksi ja niiden järjestys oli samalla tavalla kaikille. Lomakekyselyssä oli vastausvaihtoehtoja, joista nuori sai valita mielestään sopivimman tai sopivimmat vaihtoehdot. Loimme kyselystä pikakuvakkeen tablet-tietokoneille, jotta sivuston avaaminen olisi mahdollisimman sujuvaa, kun keräisimme nuorilta vastauksia. Menimme kehäradalle ja sen lähialueille muiden Nuorisotyö raiteilla -työryhmän kanssa ja pyysimme nuoria täyttämään tablet-tietokoneilla olevan kyselylomakkeen. Olimme hankkineet myös tikkuka-

ramelleja kannustimeksi, jotta nuorilla olisi enemmän mielenkiintoa vastata kyselyymme. Positiiviseksi yllätykseksi useammat nuoret halusivat vastata kannustimista huolimatta.

5 Tulokset

Tässä kappaleessa esittelemme tutkielmassamme selvinneitä tuloksia. Aluksi esittelemme työntekijöiden haastatteluista saatuja tuloksia. Työntekijöiden haastattelut kävimme läpi sisällönanalyysimenetelmällä ja tuloksien tueksi otimme suoria lainauksia työntekijöiden haastatteluista. Suoria lainauksia esitellessämme, olemme kuitenkin huomioineet haastateltavien anonyymiyden, eli lainauksista ei voi päätellä kenen mielipiteet tai kokemukset ovat kyseessä. Haastatteluiden tulokset ovat esitetty siinä järjestyksessä, missä kysymykset olivat haastattelurungossa (ks. Liite 2).

Kappaleen lopuksi esittelemme nuorien kyselylomakkeista saatuja tuloksia. Nuorten kyselylomakkeiden vastausten perusteella saadut vastaukset analysoimme IBM SPSS Statistics-tilasto-ohjelmalla. Nuorten vastausten tuloksien tueksi ja havainnoimisen helpottamiseksi olemme käyttäneet taulukoita sekä pylväsdiagrammeja. Tuloksia analysoidessamme emme kuitenkaan tehneet ristiintaulukointia pienen vastaajamäärän vuoksi, sillä ristiintaulukoinnissa tutkimustulosten luotettavuus todennäköisesti kärsii. Tulokset ovat esitelty siinä järjestyksessä, missä ne ovat olleet myös kyselylomakkeessa (ks. Liite 3). Aivan viimeiseksi esittelemme nuorilta tulleita terveisiä, joista halusimme poimia myös suoria lainauksia.

5.1 Työntekijöiden haastatteluiden tulokset

Haastateltavia työntekijöitä oli yhteensä kahdeksan. Kaksi työntekijää haastattelimme yksinään, mutta kuusi työntekijää haastattelimme pareittain. Haastattelutilaisuuksia oli siis yhteensä viisi. Haastattelut nauhoitettiin, jolloin ne litteroitiin jälkeenpäin ja haastattelutilanteissa saimme keskittyä kirjoittamisen sijaan vain haastattelijoiden kertomuksiin. Haastatteluissa kysymykset olivat kaikille samat ja ne esitettiin kaikille samassa järjestyksessä. Parihaastatteluissa työntekijät vastasivat keskustellen yhteen kysymykseen ja kunnes aiheesta ei enää syntynyt keskustelua, siirryimme seuraavaan kysymykseen. Myös yksilöhaastatteluissa syntyi todella hedelmällisiä vastauksia, riippumatta siitä, ettei haastateltavalla ollut toista työntekijää, johon olisi voinut peilata omia näkemyksiään ja mielipiteitään. Edellä käsittelemme tuloksia työntekijöiden haastatteluiden perusteella siitä, miten työntekijät kokevat hankkeessa työskentelyn sekä nuorten kohtaamisen ja vuorovaikutuksen heidän kanssaan. Tuloksissa avaamme heidän kokemuksiaan hankkeen vaikutuksista nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen, mitä jalkautuvan nuorisotyön piirteitä he pitivät helpompina kuin nuorisotiloilla

työskenneltäessä, mitä asioita he kokevat itse tärkeiksi kehittämiskohteiksi jalkautuvassa nuorisotyössä ja kokevatko he resurssien olevan riittäviä.

5.1.1 Hankkeessa työskentely

Haastatteluissa kävi ilmi, että työskentelyä Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa pidettiin haasteellisuudesta huolimatta mielenkiintoisena. Työkertojen todettiin olevan todella yllätyksellisiä ja vaihtelevia, koska kehäradalla työskennellessä työhön vaikuttavat monet eri muuttujat ja tekijät. Työn vaihtelevuutta pidettiin kuitenkin positiivisena seikkana.

”Mielenkiintoisena ja haastavana, et ku et sä voi koskaa suunnitella nii kauhee tarkkaa mitä teet tai mitä tulee tapahtumaa. Voi ideoida ja ajatella mihi vois mennä ja missä mahdollisesti on nuoria, mut niitä muuttujia ja tekijöitä on vaa tosi paljo. Se on sellasta yllätyksellistä ja vaihtelevaa.”

Haastavana työtä pidettiin työympäristön laajuuden ja vierauden sekä tuntemattomien nuorten vuoksi. Hankkeen ja kehäradan ollessa niin uusia ovat myös työskentelytavat täysin uusia ja erilaisia.

”Mielenkiintoiseksi ja uudeksi, että sillon, ku työskentely hankkeessa alko ni et sä oikee voinu vertaa mihinkää, et iha niinku uus ja sellasta uuden oppimista.”

Haastateltavat kertoivat kuinka tärkeää verkosto- ja yhteistyö on ollut hankkeen toteutumisen ja siinä työskentelyn sujuvuuden kannalta. Hankkeessa työskennelleet kokivat työympäristön eli kehäradan alueen paitsi mielekkäänä myös todella isona.

”Verkosto ja yhteistyö yllätti hyvin vahvasti. Se et mitä ei me olla ehkä aikasemmi mieltäny nii yksityisii toimijoita on siellä ja muita tällasii valtiollisii virastoja ja isompia. Sit ku hanke alko ni et siel on iha niitäki messissä ja mukana tässä iha kymillä ja sillee ni se oli jotenki hieno nähä.”

Haastateltavat näkivät kehäradan ja sen lähialueilla työskentelyn ja alueiden nuoriin tutustumisen vaativan vielä todella paljon työsarkaa ja niin sanottua naaman kuluttamista. Kehärata ja sen lähialueet koettiin aivan uudenlaisina ja erityyppisinä missä on ennen totuttu työskentelemään. Työskentelyssä on ollut kuitenkin helppoa puuttua yksittäisiin nuorten ongelmatilanteisiin ja laajalla yhteistyöverkolla voidaan saada selville tiettyjä paikkoja, joissa on esimerkiksi häiriökäyttäytymistä ja jalkautua sinne.

”Se vaatii tosi paljon tunteja ja toistoja, et siihen pääsee jotenki kii ja tuntee niinku omakseen ja varsinki et oppii tuntee niit nuorii, et tosi paljo työsarkaa siin on.”

”Siin on sit helppo puuttuu semmosii yksittäisiin ongelmajuttuihin, ku jos tulee jotai. Yhteistyökumppaneilta esimerkiksi voi tulla jotain, et siel on ollu jotai ongelmia esimerkiksi jossain ni pystyy keskittää tietylle paikoille.”

Haastateltavien mielestä on tärkeää jalkautua ja tutkia millaiseksi hanke muodostuu ja kuinka nuoret ottavat vastaan työskentelyn. Haastateltavat kokivat jalkautuvan työn tarpeellisena työmuotona. Haastateltavien mielestä nuorisotiloilla on usein vähän henkilökuntaa, hankalaa jalkautua, jonka vuoksi on myös nuorisotilojen eduksi, että työskentelyä tehdään myös ympäristöissä.

”Se on must hyvä, et kehitetään niinku tämmösii uusii muotoi tähän (nuoriso työhön). Ja sit faktahan on se, et ne nuoret, jotka niinku on tääl taloil, ni ne hän ei oo niit samoi kuitenkaa jota sit tavataa. Tai osaltaan on samoi mitä ta vataan ku jalkaudutaan, mut et tavallaan jalkautuva työ löytää sit myös aina ne nuoret, jotka ei talotyöhön löydä.”

Ajatuksia heräsi siitä, että perinteinen talotoiminta olisi hiipumassa ja osaltaan koettiin, että tulee erilaisia vaiheita, jolloin kävijämäärät saattavat vaihdella. Haastateltavien mielestä talotoiminta muuttaa muotoaan enempi jalkautuvaan työskentelyyn. Eroja nähtiin kuitenkin pääkaupunkiseudun ja pienempien paikkakuntien välillä, jossa liikkuminen on hankalampaa.

”Jotenkin musta tuntuu, et täälläkin entistä enemmän niinku (nuoret) liikkuu ja ettii sillee uusii paikkoi (hengailia).”

”Se (nuorten liikkuvuus) ei välttämättä johdu pelkästään kehäradasta, koska tää väli (Martinlaakso - Malminkartano) on tässä ollu koko ajan käytössä, mutta niinku jos aikasempia vuosia meinataan, ni nää on ollu aika silleen niinku paikkauskollisia nää nuoret.”

Nuorten nähtiin liikkuvan enemmän paikoissa, jotka sijaitsevat asemien läheisyydessä. Haastateltavien mielestä oli tärkeää, että kehitetään uusia työskentelyn muotoja, jotta tavoitetaan myös ne nuoret jotka eivät nuorisotaloilla käy. Nuoret ovat tietyllä tapaa paikkauskollisia ja liikkuvat tietyillä alueilla. Kehäradalla nähtiin olevan vaikutusta nuorten liikkuvuuteen, mutta myös sillä missä nuoret ylipäättänsä tykkäävät viettää aikaa.

5.1.2 Nuorten rohkeus lähestyä työntekijää

Haastateltavat näkivät nuorten lähestymisen olevan riippuvaista eri alueista, joillain alueilla nuoret lähestyivät herkemmin työntekijöitä kuin toisilla. Joillain alueilla on erilaista nuorisotalojen ulkopuolista nuorisotyötä, kuin toisilla ja nämä vaikuttavat nuorten ennakkoluuloihin ja sitä kautta siihen lähestyvätkö he työntekijöitä oma-aloitteisesti vai eivät. Joillain alueilla ei tiedetä jalkautuvasta nuorisotyöstä lainkaan ja esimerkiksi tällöin lähestyminen on nuorten puolelta vähäistä.

”Uskaltaa ne kyllä ihan hyvin ja siihenkin voi vaikuttaa se, et me ollaan periaatteessa puolueettomalla alueella, eikä olla niin ku nuorisopalveluiden alueella.”

Myös tilannekohtaisuus ja oma tapa lähestyä nuorta vaikuttivat paljon nuorten reaktioihin. Työntekijöiden ollessa turvallisen oloisia ja luotettavia aikuisia, ottavat nuoret heihin herkemmin kontaktia. Haastatteluissa kävi ilmi, että nuorten lähestymisessä ei nähty suurta eroa Nuorisotyö raiteilla -työtä tehdessä kuin talotyötä tehdessä. Haastateltavat kuitenkin mainitsivat myös, että nuorisotalojen seinät luovat turvaa nuorelle ja tästä johtuen nuorten saattaa olla helpompi ottaa kontaktia työntekijään nuorisotalolla kuin kadulla.

”Ja se on nii tilannekohtasta ja miten sä ite lähet, teet sen lähestymisen nuorii kohtaa ja muuta, että saahan ne pelästyttettyä missä tahansa vaan, et eihä se oo siitä kii.”

”Kyl ne ottaa (kontaktia), ku oot turvallisen olonen ja luotettava aikuinen ihminen ku sä meet tuolla puistoissa ja asemaseuduilla moikkaamaa junnuja.”

Koettiin myös, että tutut nuoret lähestyvät helposti huolimatta siitä tavattiinko nuorisotaloilta vai niiden ulkopuolella. Hankkeen ollessa niin tuore, se ei ole niin tunnettu nuorten keskuudessa, jos vertaa esimerkiksi ankkapartioon tai muuhun toimintaan, joka on toiminut verrattain pitkään. Työntekijät kokevat, että hanke ei ole vielä vakiintunut ja täysin löytänyt paikkaansa nuorten keskuudessa. Juuri se on voinut johtaa siihen, että joidenkin nuorten saattaa olla vaikeampi lähestyä työntekijöitä.

”Vaik ollaanki niinku nuorisotyöntekijöitä, mutta eihä ne välttämättä ees sitä tiedä, sit ei tiedä tyyppiä, ni ei se nii helppo oo lähestyä.”

”Nuoret, jotka on niinku tuolla kehäradan toisella puolella tai Helsingissä tai muualla, ni ei ne tunne meitä. Ni niiden on ehkä vaikeampi (lähestyä) - tää ei oo kuitenkaan niin tunnettu toimintamuoto vielä tää nuorisotyö raiteilla.”

Haastateltavat puhuivat myös siitä kuinka ensikohtaaminen on aina ensikohtaaminen, tapahtui se sitten kadulla tai nuorisotalolla. Kehäradalla ja sen lähialueilla työskenneltäessä tehdään työtä ikään kuin puolueettomalla alueella eikä aluetta koettu niinkään nuorisopalveluiden alueena. Nuorisotyö raiteilla -työtä tehdessä työntekijät kokivat olevansa niin sanotusti nuorten reviirillä.

”Tärkeä huomio, et nuori, ku tulee nuorisotilalle, ni se tulee sinne niinku meidän tontille ja me ku mennää tonne puistoo tai aseman seudulle tai lentokentälle tai mihin tahansa, ni me mennää niitten nuorien reviirille sillon. Meidän täytyy niinku osata pelata sen eron kanssa myös.”

”Kyl se ensikohtaamine on se nyt kadulla tai talolla, ni on se ensikohtaamine jokatapauksessa. Et on siin ne omat lainalaisuutensa. Ainoona erona se, et toisessa ne (nuoret) tulee johonki ja toisessa me tullaa tietyllä tavalla johonki tilaa.”

Kun työtä tehdään nuorten ”reviirillä”, ovat nuoret siellä myös heille ominaisellaan tavalla, eli ryhmissä. Työntekijät kokivat, että ryhmissä ollessaan, nuoret saattoivat herkemmin lähestyä työntekijää, koska ryhmässä usein oli yksi, joka uskalsi lähestyä ja kiinnostua ketä työntekijät olivat tai mitä he tekivät. Loppujen lopuksi nuoret uskaltaisivat lähestyä Nuorisotyö raiteilla -työntekijöitä melko hyvin, mutta he kuitenkin toivoivat, että nuoret uskaltaisivat yhä enemmän ottaa heihin kontaktia ja lähestyisivät heitä.

5.1.3 Haasteet nuoren kohtaamisessa Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa

Nuorisotyö raiteilla -työtä tehdessä haasteiksi nousi haastatteluissa turvallisuuteen liittyvät seikat, joiden vuoksi pitää huomioida paljon erilaisia asioita. Haastateltavat kertoivat työskentelevänsä niin sanotusti ”ei kenenkään maalla”, jolloin niin sanottuja sääntöjä ei ole samalla tavalla kun esimerkiksi nuorisotilalla. Nuorilla voi olla esimerkiksi voimankäyttövälineitä mukanaan tai he voivat olla eri päihteiden vaikutuksen alaisena, jolloin työntekijöiden pitää todella tarkkaan miettiä miten nuorta voi lähestyä mahdollisimman neutraalisti ja niin ettei, käytös olisi kritisovaa.

”Jotenki se, et vaikka nuorisoporukka ois tossa Heurekalla uutena vuotena, siin on kaksataa enemmän ja vähemmän päissää olevaa nuorta. Ni mä uskallan mennä, ei mul oo siinä mitää! Mut jos siel on viistoista aikuista äijää kännissä tossa vöyhöttää, ni kyl mä mielummi sitte kartan sitä porukkaa.”

Haastatteluissa kävi myös ilmi, että joskus aikuiset ovat suhtautuneet todella negatiivisesti työntekijöihin heidän jalkautuessa ja kohdatessa nuoria tai nuorisoporukoita. Turvallisuutta miettiessä myös työasujen merkitys nousi todella korkeaksi prioriteetiksi. Hankkeessa työskennellessä ovat työasut suuressa osassa siinä, että työntekijät näkyvät ja heidät tunnustetaan.

”Jossain tietyissä tilanteissa sitte mite aikuiset suhtautuu, ku me lähestytää jotai nuoria, nuorisoporukkaa tai muuta. Et ehkä mä nään enemmän haasteena sen aikuisväen ja aikuiset.”

”Jos ollaa tapahtumassa missä on tuhatmäärin nuoria ja sit me mennää auttaa jotai (nuorta) siihen tilanteeseen ni se, et siihen tulee kaks äijää, jotku muut takit päällä ja nostaa nuoren ja herättelee ja jotai muuta. Ni kyllä siinä tulee jo vaistomaisesti muut nuoret sillee supersankarimeiningillä et ”ketä äijii tääl on raahamas”. ”

Haasteita koettiin myös olevan ympäristössä eikä niinkään nuorissa. Nuoret mainittiin haasteena vain siinä kohtaa, kun nuoret ovat tuntemattomia, eivätkä he tiedä välttämättä Nuorisotyö raiteilla -hanketta tai sen työntekijöitä. Nuorten ei tarvitse myöskään kertoa omaa nimeään tai puhua ylipäättänsä mitään. Nämä seikat vaikuttavat myös vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen nuorten ja työntekijöiden välillä. Nuorten ollessa tuntemattomia, myös tilanteet ovat tällöin todella ennalta arvaamattomia ja muuttuvia.

Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa työskennellessä on työntekijöille selvinnyt paljon uusia paikkoja, joissa nuoret viettävät aikaansa ja yksi niistä on Helsinki-Vantaan lentoasema. Nuorisotyötä voi tehdä niin monella eri tavalla ja esimerkiksi lentoasemalla työskenneltäessä on tärkeää sopia yhteisistä pelisäännöistä kaikkien eri toimijoiden kanssa, jotta yhteistyö olisi toimivaa ja kaikkien etujen mukaista. Eräänlaisena haasteena tuotiin myös näkyville se, kuinka nuoret mieltävät esimerkiksi maantieteellisten alueiden rajojen olevan häilyviä hyvien kulkuyhteyksien vuoksi, tästä johtuen työntekijät kokivat haastavana tehdä niin laajalla alueella tapahtuvaa jalkautuvaa nuorisotyötä.

”Kehärata toi iha uusia paikkoja missä on erilaiset pelisäännöt niin sanotusti, ku toisissa paikoissa, mitkä sitte pitää huomioida eri tavalla nuorisotyön puolella.”

Laajan alueen haltuun ottamisessa on haastateltavien mukaan paljon työmaata, jonka eteen saa tehdä vielä todella paljon töitä. Kaikissa paikoissa ei välttämättä ehdi käymään niin usein tai viettämään kerralla niin paljoa aikaa kuin työn kannalta olisi ihanteellisinta. Haastatteluis-

sa kävi ilmi, että hankkeen olisi hyvä tulla tutummaksi aivan jokaisella alueella. Tällä hetkellä kaikilla pääkaupunkiseudun alueilla hanke ei ole vielä tarpeeksi tuttu. Haasteeksi mainittiin myös työntekijöiden vähyys alueen kokoon ja nuorten määrään verrattuna.

”Raidetyöllä menee kauemmin, koska niil on niin paljon isompi alue vakiinnuttaa niin, et nuoret tuntee ja tietää sen systeemin, koska ne ei kerkeä olla joka paikassa niin usein.”

Haastateltavat mainitsivat myös hankkeen tuoreuden olevan ikään kuin haaste. Hankkeen ollessa uusi ja ei vielä niinkään vakiintunut voivat asiakasryhmä eli nuoret vielä kyseenalaistaa työtä. Tämä voi näkyä haastateltavien mukaan esimerkiksi siinä, miten nuoret ottavat työntekijät, jotka tulevat kadulla tervehtimään ja kyselemään kuulumisia tai keskustelemaan niitä näitä. Haastateltavien mukaan nuorille täytyy paljolti perustella miksi työntekijät ovat jalkautumassa. Työntekijät menevät nuoren reviirille, jonka vuoksi nuori määrittelee tilanteen kulkua.

”No onhan se aina omalaisensa haaste, ku on paljo tuntemattomia nuoria mistä sulla ei oo mitää hajua ja sä et niinku tiedä yhtää ja ne (nuoret) ei periaattees tiedä kuka sä oot.”

Työntekijät toivat esille sen, että niin nuorisotiloilla sekä jalkautuessa ei kannata lähteä itseään tuputtamaan nuorille, vuorovaikutuksen pitää olla luonnollisempaa sillä pakottaminen ei johda toivottuun lopputulokseen vuorovaikutuksen muodostamisessa. Kontaktin muodostaminen nuorten kanssa nähtiin myös persoonasidonnaisena. Joidenkin työntekijöiden on helpompi kohdata tuntemattomia nuoria kuin toisten. Kontaktin muodostaminen nähtiin haasteena, johon useasti auttaa huumori ja oikea asenne.

”Ja on se tietysti aina tavallaan, ku meet nuoren reviirille, ni onhan se aina nuori joka määrittelee säännöt sille vuorovaikutustilanteelle. Siinä missä se on ehkä hyvä puoli niin se on myös osittain huono puoli. Se vaatii myös niinku sellasta pelisilmää työntekijältä ihan eri tavalla.”

5.1.4 Vuorovaikutus Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa

Haastateltavat kertoivat kohtaamisia olleen laidasta laitaan, mutta kuitenkin todella vähän negatiivisia kohtaamisia. Työntekijät tekevät työtään Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa positiivisten näkökulmien ja vuorovaikutuksen kautta. Positiivisena nähtiin se, että nuoret eivät koe työntekijöitä suurina auktoriteetteina ja toimintaa toteutetaan matalalla kynnyksellä. Vuoro-

vaikutuksessa nuorten kanssa on tärkeää kiinnittää huomiota positiivisiin asioihin ja vahvistaa niitä.

”No aika mutkatonta. Se on samanlaista kohtaamista, ku nuorten kanssa aina, että ei se yleensä oo sen ihmeellisempää.”

Myös aitous ja avoimuus nousivat haastatteluissa tärkeiksi seikoiksi, jotka vaikuttavat vuorovaikutukseen nuorten kanssa. Haastateltavat kertoivat, että kokevat olevansa työssään nuorten tukena ja mukana ajan hermolla, joka taas vaikuttaa luottamuksen syntymiseen. Luottamusta tarvitaan myös siinä kohtaa, kun nuoria kohdataan jossain ikävämpien asioiden yhteydessä. Ikävämpien asioiden äärellä myös kohtaamisen luonne muuttuu luonnollisesti pinnallisemmasta syvemmäksi.

”Ku oltii kerra ni tossa oli jotai kymmenkunta nuorta, siin oli poikii, ni yks huutaa sieltä et ”hei, noi on niitä ratatyyppejä”. Ja se oli niinku positiivises hengessä, sit taas lähetää juttelee siitä. Sit mitäs tää ykski tyttö sano, ku soit-tiko se jollekin, että ”Hei me nähtii nää, et nää on nyt täällä”. Sit oltii nii pi-run julkkiksii siin. Sit ensimmäine saattaa joskus olla et ”ei vittu noi saatanan sossuämmät tulee”. Ni sit ollaa et ”just joo, niin ollaa”. sitte jutellaa siitä, ni ei ne toista kertaa enää huutele meitä sossuämmiks.”

Haastatteluissa kävi kuitenkin ilmi, että luottamuksen rakentumiseen piti tehdä enemmän töitä, sillä kohtaamiset samojen nuorten kanssa olivat satunnaisempia kuin esimerkiksi nuorisotalolla. Tilanteet voivat olla todella vaihtelevia Nuorisotyö raiteilla -työssä ja tämän vuoksi, niissä kuuluisi haastateltavien mukaan pelata heti avoimin kortein, esimerkiksi nuorten turvallisuuden takia.

”Et täs pelataa avoimet kortit, ku tulee niitä epämiellyttäviä asioita, et neki hyväksytää, ku tehää avoimin kortein ja nuoret ymmärtää, ku se tehää sillee, et se tehää heidä parhaakseen, jos ajatellaa sitä turvallisuutta ja muuta. Ne nuoret kapinot sitä vastaa vaikka sillä hetkellä, mut jälkeen päi tajuu.”

Haastateltavat kertoivat, että nuoret ymmärtävät paremmin tilanteisiin puuttumisen silloin, kun se tehdään avoimin kortein sekä heidän parhaakseen ja turvallisuuttaan ajatellen. Työntekijät luonnehtivatkin yhdeksi osaksi työtään myös sen, että he tarkistavat, onko nuorilla kaikki hyvin.

”Me ollaan kuitenkin nii usei raiteilla ja et me ei painuta johonki tiettyihi juhlii tai muu et liikuttais vaa sillo. Et tää on arkee ja muuta ni ei se voi mennä vaa et haetaa sitä jotai et onko joku kännis.”

Haastatteluissa kävi ilmi, että Nuorisotyö raiteilla -hankkeen aikana työntekijöitä ei ole ikinä ajettu mistään pois, eivätkä he ole myöskään kohdanneet sellaisia asenteita, ettei johonkin nuorten luo saisi mennä. Haastateltavat kuitenkin puhuivat myös siitä, että monet asiat pysyy aistimaan jo ennen kun jotain nuorta tai nuorisoporukkaa lähestyy. Ilman verbaalista vuorovaikutusta työntekijä pystyy päättämään, kannattaako kävellä vain ohi ja tervehtiä vai jäädä juttelemaan ja kysymään kuulumisia.

”Ei sun tarvii kattoo muuta ku jostai jengistä ja kehonkielestä, et ku ne näkee et me tulla jostai vaikka aseman laiturii pitki, ni me nähää, et okei noita voi mennä moikkaa. Mut sit yks jengi saattaa olla, et siel on yks tai kaks, jotka tekee jonku semmosen yhen liikkeen tai eleen tai mulkasee tai tekee jotai, ni sit me voidaa passata, mennää eri suuntaa tai moikataa ja kävellää ohi.”

Nuorisotyö raiteilla -työssä nuorten kohtaaminen koettiin melko pinnallisena, sillä se on monesti nuorten kuulumisien kyselyä ja ilmapiiriin tunnustelua. Sitä luonnehdittiin yksinkertaisesti nuorten kohtaamisena. Tutustuminen nuoriin koettiin hitaampana prosessina työn luonteen vuoksi.

”Täs varmaan tullaan taas samaan asiaan että, sitten ku toiminnasta tulee vakiintuneempaa ni sit se varmaan taas syventyy. Se on täs vaihees vielä vähän markkinointia. ”

Työntekijät pyrkivät hankkeessa työskennellessään kuitenkin kohtaamaan ja ottamaan vastaan nuoren samalla tavalla kuin vaikka nuorisotalolla. Radalla työskenneltäessä kohtaaminen on ollut kevyempää verrattuna nuorisotaloille, joissa useasti viettää aikaa samat nuoret.

”Samanlailla se nuori kohdataan ja otetaan vastaan, mutta ehkä se aluksi ja, just se että se kestää paljon kauemmin se semmonen tutustuminen ja, että siihen tarvii sitä aikaa. Että joskus jää vähän pinnalliseks ne kohtaamiset.”

Nuorisotaloilla nuorien kanssa saatetaan useasti muodostaa syvempi suhde, jossa vuorovaikutus on jo vakiintuneempaa. Raiteilla työskenneltäessä tapaa nuoria, joita ei mahdollisesti näe enää koskaan uudestaan. Työntekijöiden näkemyksen mukaan nuoret suhtautuvat työntekijöihin helpommin esimerkiksi Vantaalla kuin lähiöissä tai alueilla joihin ei ole niin paljon aikaa jalkautua.

5.1.5 Positiiviset vaikutukset nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen

Haastateltavat kertoivat, että hankkeen myötä eri tahot ovat saaneet laajemmalta alueelta paljon tietoa nuoriin liittyen. Esimerkiksi tietoa nuorista, ilmiöistä ja paikoista mihin nuoria kerääntyy viettämään vapaa-aikaansa. Hankkeessa työskennellessään työntekijät ovat huomanneet miten nuoret liikkuvat sekä oppineet tuntemaan alueita ja nuorisoporukoita. Näitä tietoja on hyvä kertoa eteenpäin esimerkiksi nuorisotaloille ja turvallisuudesta vastaaville tahoille, koska heillä ei välttämättä ole tarkkaa tietoa missä nuoret liikkuvat. Tietoa viedään eteenpäin muillekin hankkeen yhteistyötahoille ja he voivat hyödyntää tietoa omaksi parhaakseen.

”On täs ny sillee saanu niinku ainaki yhtenä positiivisena ni laajemmalta, ku vaa yheltä alueelta tietoo alueellisesti tietoo ja uuttaki tietoo.”

”Monella tilalla on ihmetelty mis nuoret on ja joskus nähty siellä tilalla jotai nuoria ja sit ollaa nähty useita kertoja ne jossai asemilla tai jossai muualla ni sit se on ihan uutena asiana et ”aa meitä nuoret on siellä”.

Myös laaja verkosto ja useat yhteistyökumppanit pystyvät jakamaan paljon tietoa hankkeen työntekijöille nuorista ja heidän liikkeistään, jota Nuorisotyö raiteilla -työntekijät voivat taas hyödyntää työssään. Työskentelyn takana olevan verkoston ollessa niin laaja, työntekijät pystyvät reagoimaan nopeammin nuoriin ja nuorisoporukoiden liikkeisiin.

”En tiä, et mite toi lentokenttä ois muotoutunu ilma, jos tätä ei olis tullu. Et siinä oli kuitenkin nii iso rypäs nuoria sillon jouluna ja paljo porukoita, joihi ei ollu muissa kontakteissa ollu sillee. Seki tuli vähä sellasena, et oletettii ja lentokenttä ei ite uskonu, et sinne tulis nuoria, no sit sinne tuliki nuoria. Ja sinne tuli paljon nuoria. Et siinä oli osittai tiettenki se järjestyksenvalvonta. Se toimi tosi hyvin, kohtas nuoria. Tosin oon miettiny, et minkälaista ois ollu, jos ei ois ollu tätä raidetyötä ja yhteistyötä sitte Finnavian kanssa ja siellä järjestyksenvalvonnan ja nuorisotyö raiteilla kanssa. Kyl sellasta niin ku uudelaista perspektiiviä liikkuvaan nuorisotyöhön ja nuorisotyöhön muutenkin on tuntunu tuovan.”

Hankkeessa tehtävä työ koettiin monipuolisemmaksi kuin pelkästään nuorisotyöksi. Nuorisotyö oli ensisijaisena, mutta haastateltavat näkivät myös muut, kuten turvallisuusaspektit ja erilaisten nuoriin liittyvien ilmiöiden tarkkailun olevan myös työskentelyn taustalla. Työssä jalkautuminen nähtiin todella moninaisena ja sillä on myös paljon mahdollisuuksia. Työntekijät kertoivat näkevänsä paljon sellaisia asioita kentällä, jotka ovat tärkeitä työn sekä sen kehittämisen kannalta ja, jotka muuten jäisivät piiloon nuorisotyöntekijöiden lisäksi muiltakin ta-

hoilta. Hankkeen myötä myös työntekijöiden tuntemus eri alueisiin ja niiden eri toimijoihin on lisääntynyt. Tämä on vaikuttanut myös siihen, että Nuorisotyö raiteilla -työssä pystytään resursoimaan ja hyödyntämään kontakteja, joiden avulla työskentelystä tulee helpompaa ja toimivampaa.

”Me ollaan siellä turvallisina aikuisina lähempänä niinku niitä, ettei niiden tarvii lähtee mihkään nuokkarille, vaan niinku ,että siel on jo paikan päällä.”

”Kyl sellast niinku uudelaista perspektiiviä liikkuvaan nuorisotyöhön ja nuorisotyöhön muutenkin tuntunu tuovan.”

”Me saahaa nähä asioita, jotka menis iha ohi silmien, ni on tärkeetä jo iha sen työnkin kannalta, mut sit ku tietoo tulee meillekki päi mitkä on havaintoja ja ilmiöistä isommassa kuvassa. Ja sit pystyy niinku reagoimaa niihinki tarkemmi tai muuta.”

Nuorisotaloilla koetaan olevan myös paremmin resursseja ottaa yhteyttä eri puolille ja tiedottaa, jos esimerkiksi huolta on jostain tietystä nuoresta tai nuorisoporukasta. Nuorten kohtaamisen näkökulmasta suurta positiivista merkitystä koettiin olevan sillä, että asemilla on nyt nuorisotyöntekijöitä vartijoiden lisäksi. Haastateltavat kokivat, että nyt nuorilla on paremmin linkki nuorisotyöhön ja keskusteluun työntekijöiden kanssa. Tiedonkulun paraneminen ja verkostoituminen helpottaa niin nuorisotyöntekijöiden kuin vartijoidenkin töitä.

”Mut se on iha tätä päivää, et ei, tuol on iha turha yksin patsastella, et se vaatii verkostotyön ympärille ja verkostojen hyväksynnän ja sitte vielä toi että me ei olla palkästää nuorisopartioo, vaa me ollaa myöski tekee havaintoja.”

Haastateltavien mukaan myös nuorisotyön näkyvyys lisääntyy alueiden ja eri toimijoiden avulla, joka vaikuttaa siihen että nuoret saavat lisää apua ja tukea. Nuorisotyö raiteilla -työntekijät kokivat olevansa paremmin nuorten saavutettavissa ja kohtaavansa niitä nuoria, jotka eivät käy nuorisotiloilla tai ole muutoin nuorisopalveluiden tavoitettavissa. Haastateltavat näkivät positiivisena seikkana myös sen, että jalkautuessaan he tapaavat nuoria aivan eri ympäristöissä. Jalkautumisen vuoksi nuoren ei tarvitsisi lähteä nuorisotiloille, vaan turvalliset aikuiset ovat heitä varten jo siellä missä nuoretkin viettävät aikaansa. Hanke on tuonut hyvää valoa nuorisotyölle ja sen kautta nuorisotyö on myös uudistunut.

5.1.6 Negatiiviset vaikutukset nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen

Haastateltavat eivät nähneet Nuorisotyö raiteilla -hankkeella negatiivisia vaikutuksia nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen. Haastateltavat kokivat Nuorisotyö raiteilla -hankkeen pääsääntöisesti positiivisena. Nuorisotyön näkökulmasta pohdintaa herätti se, että kokevatko nuoret nuorisotyöntekijöiden läsnäolon julkisissa tiloissa häiritsevänä tai tungettelevana. Positiivisena koettiin kuitenkin se, että nuorten vastaanotto on ollut myönteinen.

”Ku on nähny täällä mite on saapasta ja walkersin jalkautuvii, et ei tuu sel-last, niinku nuorille ähkyy, et tääl on hirvee määrä.”

”Ei me olla kiillottamas mitää omaa kilpee ja muuta että se on tärkeintä että on jotai tekijöitä ja se että tehdään yhdessä.”

”Tärkeetä, et nuoret ei oo reagoinu siihe, et ”vittuiks te täällä pyöritte”, se on se paras juttu kumminki.”

Haastatteluissa tuotiin myös esille se, että nuoret eivät ole viestineet työntekijöiden läsnäoloa negatiivisena. Toisaalta, jalkautuvassa nuorisotyössä nuoria ei näe säännöllisesti, joka vaikuttaa siihen, että nuoriin ei välttämättä saa merkittävämpää kontaktia. Haastateltavat kokivat, että Nuorisotyö raiteilla -hankkeella ei ole nuorisotyöllisesti ollut mitään negatiivisia vaikutuksia, mutta työmäärä on kuitenkin lisääntynyt merkittävästi. Pohdintaa herätti myös se, että jos hankkeessa ei olisi niin ammattitaitoista porukkaa, niin vaikutukset voisivat olla myös negatiivisia, siitä ei kuitenkaan tässä kohtaa ollut huolta.

5.1.7 Jalkautuvan nuorisotyön helpommat piirteet

Haastateltavat kokivat, että haasteista huolimatta sitoutumattomuus mihinkään tiettyyn tilaan tai paikkaan antaa enemmän mahdollisuuksia nuorten kohtaamiseen. Jalkautuvassa työssä tapaa laajemmin nuoria ja saa paremman kuvan koko alueen nuorisosta ja tilanteesta.

”Osa mikä ei käy ollenkaa ja se voi olla iha erilaine, ku se nutaporukka niin sanotusti. Ja toi liikkuvalla työllä sitte pystyy tietynlailla käsittää sen koko kat-tauksen, ku meki käydää niinku talolla ja siel näkee sen nuoret, porukat ja sit-te siinä aseman seudulla voi olla iha oma porukkansa. Ja siinä saa niinku pa-remman siitä koko alueen tilanteesta.”

Tietoa kentältä pystyy myös jakamaan nuorisotaloille. Haastateltavat kokivat, että jalkautuva työ ei sovi kaikille ja kaikki eivät halua tai uskalla mennä kadulle. Jalkautuva työ vaatii työntekijöiden näkemyksen mukaan hienovaraisuutta ja pelisilmää.

”Se vaatii jotai semmosta pelisilmää tai mitä tahansa semmosta. Se on vaan niin oma kenttänsä, ku sulla ei oo niitä seiniä ympärillä, sulla ei oo sitä turvaa siinä, eikä kattoo päällä.”

”Helpompi saada koko kuva niinku alueen nuorisosta ja kuitenkin kertoo aika paljon tilanteestakin minkälaine se on.”

Nuorisotyön näkyvyyden ja tietoisuuden lisääntyminen nähtiin helpompana jalkautuvassa nuorisotyössä kuin nuorisotiloilla työskentelyssä. Helpompana nähtiin myös se, että jalkautuvassa nuorisotyössä pysyy tietoisena alueista ja paikoista missä nuoret viettää aikaa ja on helpompi puuttua ongelmatilanteisiin tai päihteidenkäyttöön. Nuorisotiloilla päihteiden käyttöä ei näe, kun taas jalkautuvassa työssä sitä voi tulla vastaan. Nuorisotilojen ulkopuolella nuorilla koettiin olevan erilaisia ongelmia, mitä ei nuorisotiloilla tule ilmi.

”Ja sit ehkä helpompi pysyy kartalla just niist alueist ja paikoist missä ne nuoret hengailee, ku jos vaan olis tilalla, ni ei ois sit tietoo siit ulkomaailmast.”

”Ja helpompi puuttuu sit tavallaan niihin sellasiin (ongelmatilanteisiin), ei nuoret tuu tänne vaik päihteiden vaikutuksen alaisena, mut kadul niit sit näkee.”

”Ja erilainen käytös nuoril myös ni tavallaan näkee niit eri puolii nuorist, miten ne toimii tuol.”

Haastateltavia mietitytti myös onko jalkautuvassa nuorisotyössä juurikaan helpompia piirteitä kuin nuorisotiloilla työskentelyssä. Helpompana nähtiin kuitenkin se, että työntekijät voivat mennä sinne missä nuoret ovat ja, että yhteistyöverkosto auttaa saamaan tietoa nuorten liikkumisesta.

”Tavallaan se, et voi mennä sinne missä nuoret on, et me ei odotella missään tuleeko nuoria vaan me mennään sinne missä nuoret on, et se on hyvä että saa määritellä sen tai pystyy vaikuttamaan siihen.”

”Ehkä se reagointi, voi myös aika nopeasti reagoida jos jossain rupee tapahtuu jotain. Et me täräytetäänkin sinne.”

Yhteistyöverkostossa oleva Valvomo sekä muut alueen toimijat antavat informaatiota, jonka vuoksi työntekijät voivat reagoida, jos nuorten keskuudessa jossain alkaa tapahtua jotakin. Koettiin myös, että työssä on joustavuutta, eikä olla sidottuna mihinkään tiettyyn ryhmätoimintoon. Hankkeessa työskennelleet kokivat, että työpäivää on myös helpompi rakentaa jalkautuvassa nuorisotyössä.

”Voidaan rakentaa sitä työpäivää ihan miten vaan. Et jos tulee jotain pyyntöjä jostain, ni ”okei me tullaan huomenna sinne ja illalla tonne ja tullaan kattoo.”

5.1.8 Jalkautuvan nuorisotyön kehittämistarpeet

Hankkeessa työskennelleiden mukaan jalkautuva nuorisotyö on jatkuvaa kehittymistä, kokonaistoiminnan tarkastelua ja yhteistyötahojen kanssa työskentelyä. Työskentelyllä rakennetaan uutta mallia toimia ja päämääränä on hioa toimintaa jatkuvasti tarpeiden mukaan.

”Nuorisotyöki huomaa ja et se elää niin paljo, ainaki olis tarvetta sille, et ku nuorten liikkuminenki elää niin paljo ja, et se on jatkuvasti sitä kartottamista, et missä kannattaa olla ja missä on mitäki ja missä nuoret liikkuu vai liikkuuko.”

”Kyl se on sellast jatkuvaa, niinku yhteistyötahojen kanssa pelaamista ja kehittämistä ja muuta. Sellasta selkeetä yksittäistä kehityskohdetta on vaikee löytää.”

Haastateltavien mukaan oli hankalaa nähdä mitään yksittäistä kehityskohdetta, vaan kehittämiskohteet nähtiin kokonaisvaltaisemmin. Haastateltavat kokivat myös, että julkisen liikenteen ja raideliikenteen lisääntyminen tuo lisää mahdollisuuksia nuorisotyöhön, mutta myös paineita Nuorisotyö raiteilla -toiminnan kehittämiseksi ja sen ajan tasalla pitämiseksi.

”Kesän lopussa alkaa metro Espooseen, ni sillä mä samalla oletan, että se on hankkeen kehittämistä seki, että nytte pääsee peilaa metrohommaan mitä Espoo lähtee tekee.”

”Eka tuli tää kehärata, sit samaa aikaa kaavaillaa kisarataa Helsingin ytimee ja sit Raidejokerii tuli rahatukset nytte, ja Länsimetro, ja muutenki metroraitteiden lisääntymine. Ni kylhän se tuo painetta tän toiminnan ja Nuorisotyö rai-

teilla -toiminnan ja kehittämisen, sen ajan tasalla pitämisen ja ne yhteistyöverkostojen ajan tasalla pitämiseen ja ylläpitämiseen.”

Yhteistyöverkosto koetaan hyvänä, mutta tulevaisuuden ja hankkeen toimivuuden kannalta sitä olisi myös hyvä kehittää jatkossa laajemmaksi. Hankkeen edistämisen kannalta ajateltiin, että kehäradan kaikkien alueiden nuorisotyöntekijöitä olisi hyvä saada aktivoitua projektiin mukaan laajemmin. Haastateltavat pohtivat, että jos nuorisotyöntekijöitä olisi laajemmalla alueelta, tietäisivät nämä mahdollisesti missä oman alueen nuoret viettävät aikaa, ja näin ollen useammat nuoret olisivat tuttuja ja näihin nuoriin olisi helpompi myös tutustua ja saada kontaktia.

”Sitä alueiden hyödyntämistä, sitä alueiden työntekijöiden tiedon ja tunte muksen, niinku siihen varmaan pyritäänkin nyt. Et tavallaan saatais, jos kehä rataa ajatellaan, niin kehäradan kaikkien alueiden nuorisotyöntekijöitä jotenkin aktiivisesti mukaan.”

”Poliisi on kyllä erinomaisen hyvin messissä, niin täytyy sanoo, että siitä kymmenen pistettä heille, että on tämmönen ennaltaehkäiseväyksikkö heilläkin tai tämmönen, joka on nimenomaan siihen kaikenmaailman koulunpäättäjäisviikonloppuihin ja muihin erikoistunut. Ni se on Thumbs up.”

Kehitettäviä asioita on resurssien lisääminen, sillä nyt koetaan, että työskentely ei ylety ihan koko alueelle missä nuoret viettävät aikaa. Lähiöt etenkin koettiin olevan melko etäistä aluetta, johon ei työskentely usein ulotu. Osaamista koettiin olevan paljon, mutta sitä voisi olla aina enemmänkin kehittymisen näkökulmasta.

”Et kehittäis siihen niit keinot millä sen sais niinku kohderyhmän tietoon ton koko hankkeen ja ne työntekijät.”

Tekniikka myös kehittyi koko ajan, jonka vuoksi on tärkeää olla ajan hermolla. Työntekijät kokivat myös, että jalkautuvasta perustyöstä voisi kehittää erilaisia variaatioita, sillä jokin mikä toimii toiselle porukalle nuoria, ei välttämättä toimi toiselle. Yhteistyötä VR:n kanssa voisi kehittää entisestään ja mahdollisesti kytkeä hanketta enempi osaksi asemaa.

”Ja tota NTR:n hommaa vois viel enemmän niinku tavallaa kehittää ehkä VR:n kans yhteistyössä mun mielest. Just sillee et ku walkersil on bussi ja mopomii teis ollaa mukana, ni miten se vois kytkeytyä vähän enemmän vielä ehkä jotenki VR:n toimintaan, tää oli nyt vaa ihan visio, mutta niinku miksei. Mikä vois olla semmonen, johonki asemalle joku kokoontumispaikka, joka olis ni-

menomaan siel asemalla, josta sitte jalkauduttais ja sinne vois sitte tulla ja se ois niitten nuorisotila.”

Verkostojen ja tiedonkulun koettiin toimivan hankkeessa melko hyvin, mutta suhtautumista nuorisotyöhön voisi edelleen kehittää. Joissain yhteistyökumppaneissa koettiin olevan vielä ymmärtämättömyyttä nuorisotyöhön. Haastateltavat pohtivat, että jos hankkeessa olisi enemmän resursseja, voisi avun tarpeessa olevien nuorten kanssa työskennellä myös syvällisemmällä tasolla. Haastateltavien mukaan olisi tärkeää myös kehittää toimivia toimintamalleja. Hankkeessa työskentelevät näkivät hankkeen vielä uutena ja työskentelyä on kehitetty työn edetessä.

”Sit aina pitää tietysti kehittää semmosia toimivia toimintamalleja. Et mehän ollaan nyt vaan lähetty tänne soitellen sotaan ja koko ajan täs vauhdissa kehittää ja mietitty mihin mennään, miten kannattaa.”

”Jos löytyy joku esimerkiks porukka jostain, jolla ei oo mitään kontaktii nuorisotyöhön, missään sil alueella tai muuallakaan, ni tarviiko sit perustaa jotain ryhmää tai jotain muuta tällasta (jatkotyötä).”

”Kaikkii visioita on, kun on paljon sitä kaikkee muutakin tässä ympärillä. Kehittäisin sitä toimivammaksi, sihteeri olis kiva tai joku semmonen, joku, joka hoitais ja osais kaikkii käytännön asioita.”

5.1.9 Resurssien riittävyys hankkeessa

Haastateltavat kokivat, että Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa olisi hyvä olla enemmän työntekijöitä, jotta työtä voitaisiin tehdä laajemmin, tavoitteellisemmin ja tehokkaammin. Haastateltavien mielestä on kuitenkin hienoa, että innostuneita ratatyöskentelijöitä löytyy paljon ja resursseja on saatu Vantaan ulkopuolelta myös.

”Kyllä tossa enemmän saisi olla, että sitä pystyy, niinku laajempi tekemään. Tossaki, ku miettii mikä samantie ehkä jopa yllätti, et ku sä liikut tuolla, ni eihä sitä ehi joka paikassa olee.”

”Espoo esimerkiks halua lähtee näillä meitä kamoilla mukaa, et niitä muokataa. et se tekee nimenomaa tästä raidetyöstä semmosta yhtenäisempää ja sellasta, että siitä ei tuu, et jengi ihmettelee, et mitä kaikkee täällä on.”

Hankkeessa itsessään on haastateltavien mukaan paljon muutakin kuin käytännön työtä, jonka vuoksi työntekijöitä on hyvä olla enemmän. Koettiin myös, että kun työntekijöitä on enemmän ja useammalta alueelta, voidaan helpommin kohdata tuttuja nuoria, tiedetään missä nuoret liikkuvat ja näin ollen aluetuntemus laajenee.

”Näkisin sen kyl niin, et ehkä nyt vielä, ku tää on niin kehitysasteella. Nyt kehitetään semmosta toimintamuotoa millä ihan salettiin on tilausta tuolla, et sen puoleen resursseja vois olla enemmänki todellakin käytettävissä.”

Haastateltavien mielestä työskentely on ollut myös vuorovaikutukseltaan monipuolisempaa kun työntekijöitä on ollut eri työtaustoilta mukana. Toisaalta koettiin myös, että nuorten kanssa voi päästä helpommin juttelemaan, kun työntekijöitä on vain kaksi eikä useampia.

”Et ku on kaks tyyppiä aina kerralla jossai, ni sit sä pääset nuorten kaa enemmän juttelee, vaik ku siin on viis aikuista äänessä ja sit, vaik nuoriso voi tuntee ittesä jo vähä jotenki semmoseks piiritetyks jotenki, et mitä noi nyt kaikki utelee.”

Hankkeen laajentuessa, Espoon länsimetron valmistuessa, on haastateltavien mielestä tärkeää saada eri tahoja mukaan Helsingistä ja Espoosta. Positiivisena koetaan, kuinka moni on lähtenyt työskentelyyn mukaan yli kuntarajojen.

”Kyl, pakko saada lisää niitä yhteistyökumppaneita sieltä Espoosta ja Helsingistä, mutta kyl mun mielestä on nyt lähteny tosi hyvin. Et niitten lisäks aika paljon kaikkee eri tahoja saanu mukaan. Kyl mä positiivisesti yllättyny oon, mite paljon siihen on lähteny porukkaa.”

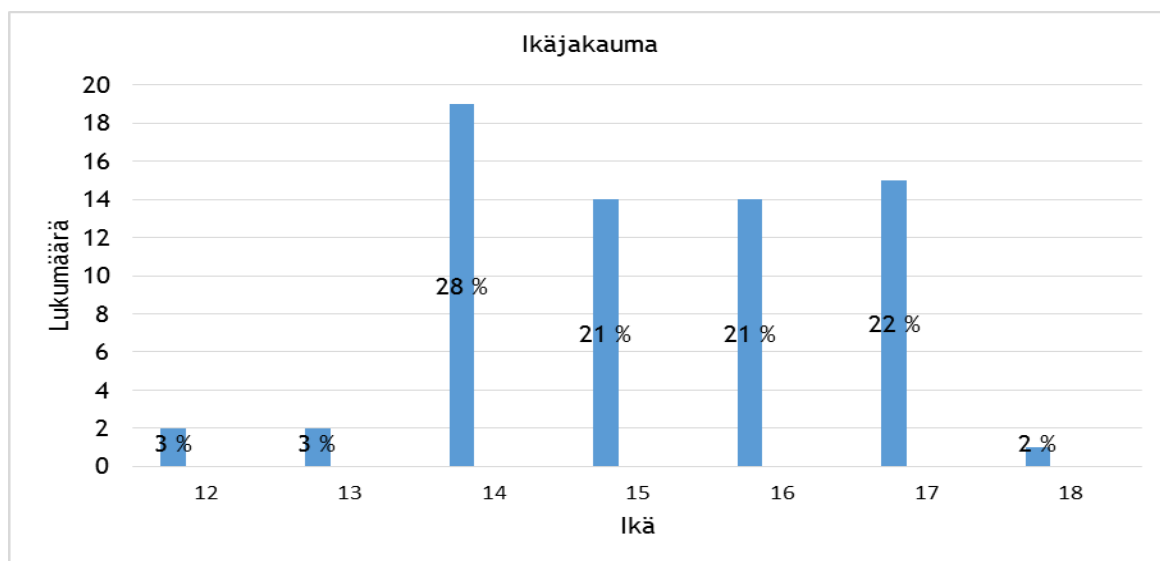
Pohdintaa herätti myös se, että vapaaehtoisia voisi hankkeen edistämiseksi hyödyntää tulevaisuudessa enemmän. Haastateltavat kokivat, että hanke on yhteinen ja halusivat kannustaa nuorisotyöntekijöitä mukaan hankkeeseen yli kuntarajojen.

5.2 Nuorten kyselylomakevastausten tulokset

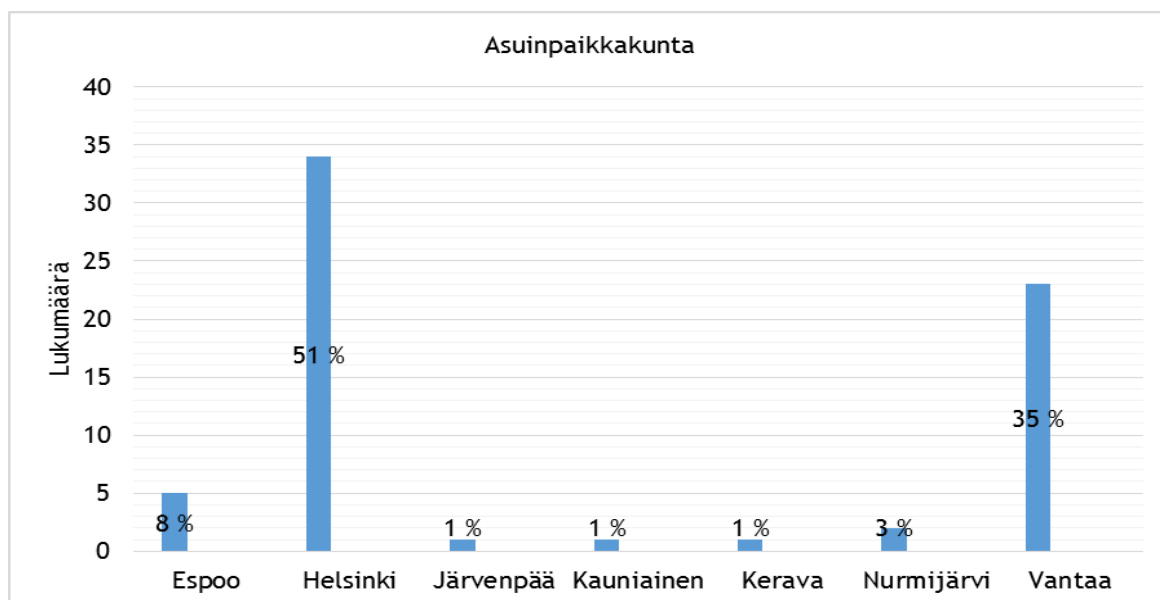
Nuorten sähköiseen kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 78 nuorta. Puutteellisia vastauslomakkeita oli kuitenkin 11 kappaletta ja sen vuoksi jouduimme karsimaan vastaukset 67 kappaaleeseen. Kysymyksessä ”Kuka aikuinen on mielestäsi helpoin kohdata ongelmatilanteissa kehäradalla ja sen läheisyydessä?” kaikkiin vastausvaihtoehtoihin eivät jotkut nuoret olleet laittaneet vaadittua järjestysnumeroa, joten päätimme karsia heidän vastauksensa kokonaan tut-

kimusaineistostamme. Kyselyssämme emme halunneet eritellä sukupuolta, koska emme nähneet sen olevan vaikuttava tekijä tutkimustuloksiin.

Vastaajan taustatietoja olivat vain ikä, asuinpaikkakunta sekä kysymys, miksi nuori oli kyseisessä paikassa tapaamishetkellämme. Vastaajien ikä vaihteli 12-vuoden iästä 18 -vuotiaaseen. Suurin osa vastaajista oli 14 -vuotiaita, heitä oli 19 nuorta. 15 - ja 16 -vuotiaita kyselyymme vastanneista oli 14 nuorta ja 17 -vuotiaita nuoria oli 15.

Kuvio 1: Vastaajien ikäjakauma

Kuvio 2: Vastaajien asuinpaikkakunnat

Kyselyyn vastanneet nuoret olivat pääosin pääkaupunkiseudulta, mutta nuoria oli myös Järvenpäästä, Keravalta ja Nurmijärveltä - yksi järvenpääläinen, yksi keravalainen ja yksi nurmi-

järveläinen. Yli puolet vastaajista, eli 34 nuorta oli Helsingistä ja noin kolmasosa, 23 nuorta oli vantaalaisia.

Kuvio 3: Vastaajien syitä viettää aikaa kohtaamispaikalla

Yhteensä 20 nuorta vastasi olevansa kyseisessä paikassa kavereiden vuoksi ja 15 nuorta ”hengailun” vuoksi. Yhdeksän nuorta piti tärkeänä nuorille suunnattua kahvilaa, Walkers-taloa missä pystyi ”hengailemaan” kavereiden kanssa ja josta sai muun muassa edullista kahvia ja pullaa. Muita syitä oli esimerkiksi alueella asuminen eli 8 % vastanneista ja nuorisotila, 3 % vastanneista.

5.2.1 Hanke ja nuorisotalojen ulkopuolinen nuorisotyö

Onko Nuorisotyö raiteilla -hanke sinulle tuttu?	Määrä	Prosentti
Ei	47	70,0
Kyllä	20	30,0
Yhteensä	67	100,0

Taulukko 1: Hankkeen tunnettavuus nuorille

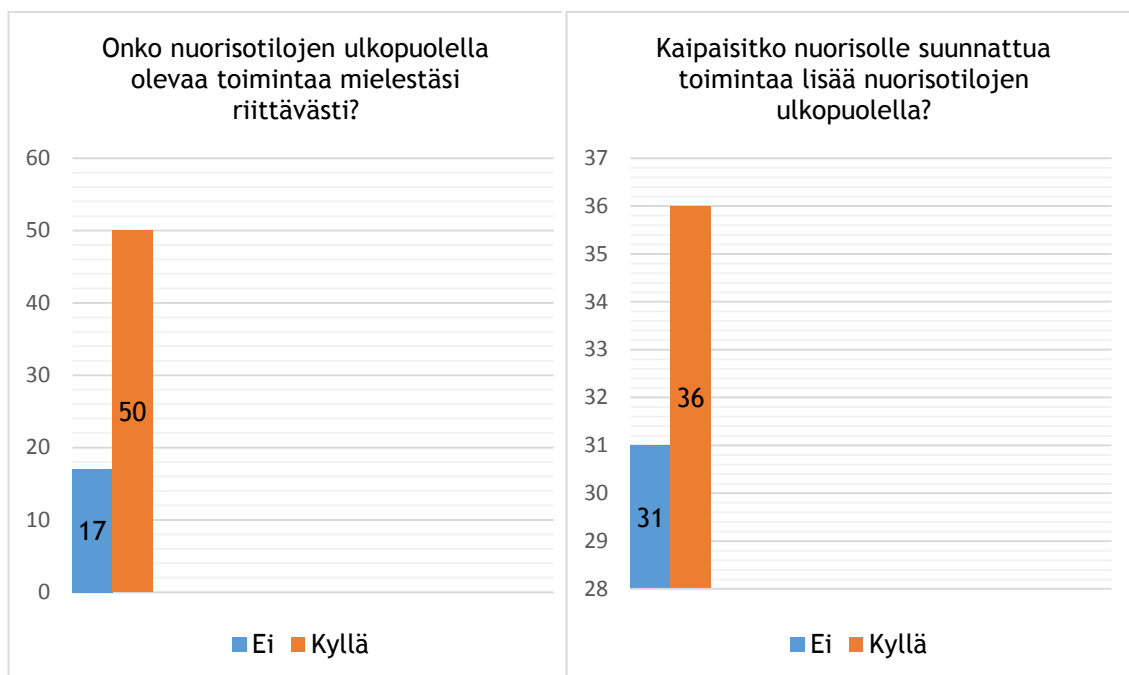
Taustatietojen jälkeen kyselylomakkeessa halusimme ensimmäiseksi selvittää kuinka tuttu hanke nuorille oikeastaan oli. Tätä kysyimme myös lähestyessämme nuoria. Hanke oli tuttu vain 20 nuorelle ja vieras se oli jopa 47 nuorelle. Hankkeen ollessa vieras, kerroimme nuorille

hankkeesta ja sen toiminnasta. Teimme siis hankkeesta kokoajan näkyvämpää kohdatessamme nuoria.

Onko nuorisotyö näkynyt mielestäsi nuorisotilojen ulkopuolella?	Määrä	Prosentti
Ei lainkaan	11	16,0
Kohtalaisesti	27	40,0
Sopivasti	24	36,0
Näkyvästi	4	6,0
Liikaa	1	2,0
Yhteensä	67	100,0

Taulukko 2: Nuorisotyön näkyvyys nuorisotilojen ulkopuolella

Nuorisotyön näkyvyyttä nuorisotilojen ulkopuolella suurin osa nuorista määritteli kohtalaisena. 40 prosenttia vastaajista, eli 27 nuorta vastasi sen olevan kohtalaista, kun taas 24 nuorta oli sitä mieltä, että nuorisotyö on näkynyt nuorisotilojen ulkopuolella sopivasti. Vain yhden nuoren mielestä se oli näyttäytynyt liikaa. 11 nuorta oli vastannut, ettei se näy lainkaan ja neljän mielestä se oli näkyvää.

Kuvio 4: Nuorisotilojen ulkopuolisen toiminnan riittävyys ja tarve

Nuorisotilojen ulkopuolisen toiminnan riittävyttä kysyessämme 50 nuorta vastasi toimintaa olevan riittävästi, kun taas päinvastaisesti vastasi 17 nuorta. Kyselyssä oli myös kohta missä kysyttiin kaipaisivatko nuoret lisää nuorisotilojen ulkopuolista toimintaa. Tähän nuorten vastaukset olivat kuitenkin paljon tasaisemmat. 36 nuorta kertoi kaipaavansa lisää nuorisotilojen ulkopuolista toimintaa ja 31 nuorta kertoi, ettei kaivannut enempää tällaista toimintaa. Tässä kohtaa mielestämme oli pientä ristiriitaisuutta tulosten suhteen. Vaikka toiminnan määrän koettiin olevan riittävää, niin moni nuorista halusi sitä kuitenkin vielä enemmän.

5.2.2 Työntekijöiden läsnäolo ja kohtaaminen

Loppupuolella kyselylomaketta selvitimme nuorten ajatuksia siitä miten he kokevat Nuorisotyö raiteilla -työntekijät sekä heidän läsnäolonsa nuorten toimintaympäristössä kehäradalla ja sen läheisyydessä.

Miten koet Nuorisotyö raiteilla- työntekijöiden läsnäolon kehäradalla ja sen läheisyydessä?	Määrä	Prosentti
Häiritsevä	3	5,0
Jossain määrin häiritsevä	6	9,0
En häiritsevä	18	27,0
Jossain määrin turvallinen	21	31,0
Turvallinen	19	28,0
Yhteensä	67	100,0

Taulukko 3: Kokemuksia Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden läsnäolosta

Nuorten kokemukset Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden läsnäolosta voidaan katsoa melko positiivisiksi. Työntekijöiden läsnäolon koki turvallisiksi 19 nuorta ja jossain määrin turvallisiksi 21 nuorta. Vain kolme nuorta piti sitä häiritseväksi ja kuusi nuorta jossain määrin häiritseväksi. Vajaa kolmasosa nuorista eli 18 nuorta ei pitänyt sitä häiritseväksi eikä turvallisena.

Kuka aikuinen on mielestäsi helpoin kohdata ongelmatilanteissa kehäradalla ja sen läheisyydessä?	Määrä	Prosentti
Nuorisotyöntekijä	28	42,0
Järjestyksenvalvoja	11	16,0
Poliisi	12	18,0
Satunnainen aikuinen	16	24,0
Yhteensä	67	100,0

Taulukko 4: Ongelmatilanteissa helpoin aikuinen kohdata

Tulosten mukaan nuoret kokivat nuorisotyöntekijän olevan helpoin kohdattava ongelmatilanteen sattuessa. Vaihtoehtoisiksi asetimme nuorisotyöntekijän lisäksi järjestyksenvalvojan, poliisin ja satunnaisen aikuisen. Koimme ne yleisimmiksi tahoiksi, joilta nuori ulkona liikkueensa mahdollisesti saisi apua tai joutuisi nämä kohtaamaan ongelmatilanteen sattuessa. 28

nuoren mielestä nuorisotyöntekijä oli helpoin kohdattava. Satunnainen aikuinen oli 16 nuoren mielestä helpoin. Poliisin ja järjestyksenvalvojan koki melko yhtä moni nuori helpoimmaksi kohdattavaksi, poliisin 12 nuorta ja järjestyksenvalvojan 11 nuorta.

Onko nuorisotyöntekijän kanssa helppo jutella?	Määrä	Prosentti
Helppo	32	48,0
Jossain määrin helppo	24	36,0
Ei helppoa eikä vaikeaa	8	12,0
Jossain määrin vaikea	2	3,0
Vaikea	1	1,0
Yhteensä	67	100,0

Taulukko 5: Kokemuksia nuorisotyöntekijän kanssa juttelemisestä

Suurin osa nuorista oli myös sitä mieltä, että nuorisotyöntekijän kanssa on helppo jutella. 32 nuorta vastasi sen olevan helppoa ja 24 nuorta sanoi sen olevan jossain määrin helppoa. Vain yhden mielestä se oli vaikeaa ja kahden nuoren mielestä se oli jossain määrin vaikeaa. Kahdeksan nuorta valitsi ”ei helppoa eikä vaikeaa” -vastausvaihtoehdon.

Miten Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa jutteleminen eroaa nuorisotilojen työntekijöiden kanssa juttelemisestä?	Määrä	Prosentti
Nuorisotilojen työntekijöiden kanssa on helpompi jutella, koska ne ovat tuttuja	35	52,0
Nuorisotilojen työntekijöiden kanssa on vaikeampi jutella, koska ne ovat tuttuja	4	6,0
Nuorisotilojen työntekijöille on yhtä helppo jutella kuin Nuorisotyö raiteilla- työntekijöiden kanssa	17	25,0
En käy nuorisotiloilla, joten olen jutellut vain Nuorisotyö raiteilla- työntekijöiden kanssa	7	11,0
En käy nuorisotiloilla, mutta en ole jutellut myöskään Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa	4	6,0
Yhteensä	67	100,0

Taulukko 6: Kokemuksia Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden ja nuorisotyöntekijöiden kanssa juttelamisen eroista

Viimeiseksi suurin osa nuorista vastasi juttelewansa helpommin nuorisotilojen työntekijöiden kuin Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa, koska nuorisotilojen työntekijät ovat heille tuttuja. Näin vastanneita nuoria oli 35. 17 nuorta kertoi juttelemisen olevan yhtä helppoa niin nuorisotyöntekijöiden kuin Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa. Neljä nuorta näki nuorisotilojen työntekijöiden kanssa juttelemisen jopa vaikeampana, koska he olivat tuttuja. Saman verran, eli neljä nuorta eivät käyneet nuorisotiloilla, mutta eivät olleet jutelleet myöskään Nuorisotyö raiteilla -työntekijän kanssa. Kyselylomakkeeseen vastanneista seitsemän nuorta oli jutellut vain Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa, koska ei käynyt nuorisotiloilla.

5.2.3 Nuorten terveiset Nuorisotyö raiteilla -työntekijöille

Viimeinen kohta nuorten kyselylomakkeessa oli: Terveiset Nuorisotyö raiteilla -työntekijöille? Tähän kohtaan asetimme merkkien vähimmäismääräksi kolme merkkiä, jotta saisimme nuorilta mahdollisimman hyvin terveisiä tai huomioita ja palautteita. Nuoret toivottivat terveissään työntekijöille hyvää kesää ja kirjoittivat ”terkkuja”. Terveisissä oli mainittu myös työvaatteiden visuaalisesta ilmeestä, joka terveisten perusteella oli nuorten mieleen. Yksi nuori oli vastannut, että hänellä ”ei ole” terveisiä. Nuorisotilatyöstä ja ylipäättään nuorisotiloista nuoret olivat terveisten mukaan pitäneet. Muutama nuori oli kirjoittanut vähän pidempiäkin terveisiä ja ne kuuluivat näin:

”Teette hyvää ja arvostettavaa työtä :)”

”Ootte kivoja”

”Ootte hyvii <33”

”Kiitos et ootte olemassa”

”Hyvä että te teette hyvää nuorille”

”Teidän kanssa on mukava jutella ja teistä on monissa määrin apua”

”Jatkakaa toimintaanne!!”

”Hyvää työtä jatkakaa vain, mutta näkyvyyttä voisi lisätä, sillä ei ole tullut vastaan vielä yhtäkään raiteilla -työntekijää.”

”Pitäkää hauskaa ja muistakaa että nuoret ovat hankalia. Hyvää jatkoa teille kaikille”

Työntekijöille toivotettiin myös ”tsemppiä” ja ”kivaa työnjatkoa” ja joihinkin terveisiin oli kirjoitettu vain moikkauksia ja hymiöitä. Terveiset olivat miltei kaikki positiivisia - oikeastaan vain kaksi vastausta oli vähän negatiivis-sävytteisempiä ja ne kuuluivat näin:

” Pientä juomista ei pitäisi ottaa niin vakavasti!!!”

”Työnne tuntuu vähän turhalta”

6 Johtopäätökset ja pohdinta

Toteutimme opinnäytetyömme parityöskentelynä ja tämä oli ensimmäinen tekemämme tutkimus. Parityöskentely soveltui meille erinomaisesti, sillä aikataulumme sopivat hyvin yhteen ja työstimme opinnäytetyötä yhdessä, mutta myös erikseen, jolloin sovimme työn jaoista tiiviisti puhelimen ja sähköpostin välityksellä. Aikataulullisesti parityöskentely soveltui meille hyvin ja koimme, että saimme opinnäytetyöhömmme kahden eri ihmisen mielipiteet ja näkemykset esille. Hioimme lopputulosta yhdessä ja saimme mielestämme siitä yhtenäisen ja johdonmukaisen. Työskentelimme melko itsenäisesti, mutta olimme yhteydessä myös yhteistyökumppaneihin ja opettajaan jotka auttoivat meitä prosessissa ja tutkimuksen etenemisessä.

Koimme, että opinnäytetyöprosessimme oli kokonaisuudessaan opettavainen ja mielekäs kokemus. Opimme paljon nuorisotyön ja jalkautuvan työn tietoperustasta ja tutkimustyön tekemisestä. Näitä kokemuksia ja oppeja voimme hyödyntää tulevaisuudessa työelämässä. Opimme myös tiedon hankkimisesta sekä hankitun tiedon soveltamisesta. Kehityimme myös tutkimustyön edetessä tuottamaan kirjallista asiatekstiä ja kriittisesti tarkastelemaan sitä.

Opinnäytetyön tilaajat toivoivat mahdollisimman laajasti tietoa Nuorisotyö raiteilla - hankkeen kokemuksista ja kohtaamisista ja tämän vuoksi päädyimme toteuttamaan niin kvalitatiivisen kuin kvantitatiivisen tutkimuksen. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen tekeminen antoi meille monipuolisen kuvan tutkimustyöstä ja valmiuksia laadukkaan tutkimuksen tekemiseen ja työn kriittiseen tarkasteluun. Määrällisen tutkimusmenetelmän myötä opimme käyttämään SPSS-tilasto-ohjelmaa, jolla analysoimme kyselylomakkeemme tuloksia. Opinnoissamme sekä työelämässämme olemme painottuneet erityisesti nuoriin ja sen vuoksi koimme hyötyvämmme opinnäytetyöstä erityisen paljon. Opinnäytetyömme aihe on mielestämme itsessään ajankohtainen ja merkittävä. Opinnäytetyömme antoi meille uusia näkökulmia sekä kartutti tietoaamme nuorisotyöstä sekä vahvisti näkemyksiämme aidon kohtaamisen ja läsnäolon tärkeydestä. Kehityimme nuorten kohtaamisten kautta itsevarmemmiksi ja ammattitaitoisemmiksi.

6.1 Opinnäytetyömme luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöprosessin aikana perehdyimme eettisiin periaatteisiin ja se kasvatti ammatillisuuttamme. Tarkastelimme työn luotettavuutta teoriaan ja opinnäytetyön tuloksiin pohjaten. Työn edetessä epävarmuuden sietäminen ja keskeneräisyys kasvattivat meitä ammatillisesti ja henkisesti. Pyrimme työskentelyssämme pohtimaan eri näkökulmia ja kriittisesti reflektoi-

maan lähdeaineistoa sekä toimintatapojamme. Tuomi ja Sarajärvi (2006,129) puhuvat myös teoksessaan hyvästä tieteellisestä käytännöstä, jossa uskottavuus ja tutkijan eettiset ratkaisut kulkevat käsi kädessä.

Luotettavuuden ja eettisyyden takaamiseksi tiedotimme suullisesti haastateltaville sekä kyselylomakkeeseen vastanneille tutkimuksemme tavoitteet, menetelmät ja mahdolliset riskit. Kerroimme myös, että vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Toimme esille sen, että tutkimustietojen salassapito velvoittaa tutkijoita olemaan luovuttamatta tutkimustietoja ulkopuolisille, eikä tietoja saa käyttää muussakaan, kuin tutkimukseen kohdennetussa tarkoituksessa. Säilytimme haastateltavien sekä kyselylomakkeeseen vastanneiden anonymiteetin läpi opinnäytetyöprosessimme. Työskentelymme oli koko opinnäytetyöprosessimme ajan läpinäkyvää ja sosiaali- ja terveysalan käytäntöjen mukaista.

Luotettavuutta ja yleistettävyyttä pohtiessamme nostamme esille sen, että kvantitatiiviseen tutkimukseemme, kyselylomakkeeseen vastanneita oli suunniteltua pienempi määrä, joka vaikutti mielestämme kokonaisuudessaan kvantitatiivisen tutkimuksen luotettavuuteen ja yleistettävyyteen. Emme pystyneet ristiintaulukoimaan kyselystä tulleita tuloksia vastausmäärän niukkuuden vuoksi. Kyselylomakkeen teknillisen puolen puutteen takia jouduimme hylkäämään yhteensä 11 vastausta. Tulevaisuudessa kyselylomaketta voisi kehittää toimivammaksi. Kuitenkin saimme kyselylomakkeeseen vastanneilta nuorilta ensiarvoisen tärkeää tietoa heidän kokemuksistaan Nuorisotyö raiteilla -hankkeesta ja ylipäättänsä nuorisopalveluiden riittävyydestä.

6.2 Nuorten kohtaaminen

Kohtasimme nuoria eri puolilla pääkaupunkiseutua ja kohtaamiset olivat pääosin positiivisia. Vain muutama nuori asennoitui negatiivisesti lähestymiseemme. Näistä nuorista huokui myös se, että heidän asennoitumisensa elämäänsä oli muutoinkin negatiivista. Puurosen (2014, 79) mukaan etsivälle nuorisotyölle on valitettavan usein ominaista nuorten kohtaaminen, joilla on taustallaan kielteisesti rakentuneita vahvuuksia. Kuitenkin kohtaamisemme oli pääsääntöisesti positiivisia ja nuoret olivat helposti lähestyttäviä. Nuoret luonnehtivat, että Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työntekijät tekevät tärkeää ja arvostettavaa työtä ja kokivat nuorisotyöntekijät turvallisina aikuisina. Moni nuori koki myös, että nuorisotyötä ja nuorisotilatyötä on tärkeää jatkaa, mutta toivoivat näkyvyyttä Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työskentelylle.

Nuoret pohtivat paljon nuorisotyöntekijöiden roolia ja siitä syntyi paljon keskustelua. Nuoret olivat myös kiinnostuneita mitä Nuorisotyö raiteilla -hankkeen työ pitää sisällään ja miksi sitä ylipäättään tehdään. Nuoria kiinnosti tietää mihin asioihin Nuorisotyö Raiteilla -hankkeen työntekijät kiinnittävät huomiota jalkautuessaan ja millaisiin epäkohtiin työntekijät puuttuvat

niitä kohdatessaan. Nuoret kokivat, että nuorisolle kohdennettua toimintaa on tarjolla riittävästi nuorisotilojen ulkopuolella, mutta voisivat silti ottaa vastaan sitä myös enemmän.

6.3 Kehittämis ehdotukset

Nuorisotyö raiteilla - hanketta ja kokemuksia siitä ei ole aikaisemmin tutkittu, joten lisätutkimuksia on mielestämme aiheellista tehdä vielä lisää. Etenkin nuoriin kohdennetut tutkimukset voisivat kehittää toimintaa entisestään. Nuorisotyö raiteilla - hankkeen edistämisen ja kehittymisen kannalta avaintekijöinä on nuoret, sillä he ovat hankkeen asiakasryhmää. Kehittämisen näkökulmasta toimintaa voisi laajentaa yhä enempi yhteistyössä eri nuorisotilojen sekä Helsingin ja Espoon nuorisotoimen kanssa. Vantaan kaupungin sijaishuolto voisi mielestämme hyötyä yhteistyöstä nuorisotoimen kanssa. Jalkautuessa saa ensi arvoisen tärkeää tietoa nuorten vapaa-ajanviettotavoista ja kaveripiiristä, jota myös sijaishuolto mahdollisesti pystyisi hyödyntämään omien nuoriensa kohdalla.

Nuorisotyö raiteilla - hanketta voisi mielestämme tuoda myös yhä enemmän näkyville, esimerkiksi eri tapahtumien keinoin. Nuorisotyö raiteilla - hankkeen työntekijät voisivat järjestää jonkinlaisia tapahtumia asemilla ja niiden yhteyteen suunnitella tekemistä ja kohtaamista nuorten kanssa. Näiden tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen voisi pyrkiä saamaan nuoria ja vapaaehtoisia mukaan. Hankkeen 1-vuotisjuhlapäivänä voitaisiin esimerkiksi järjestää jokin tapahtuma, jossa voisi olla mukana eri yhteistyökumppaneita ja toimijoita. Nuorisotyö raiteilla - hanke kehittyy koko ajan ja koemme, että toiminnan, palveluiden ja kulkuyhteyksien lisääntyessä hankkeen mahdollisuudet myös kasvavat.

Lähteet

Painetut lähteet

Aaltonen, K. (toim.) 2009. Nuorisolakiopas. Helsinki: Tietosanoma

Aaltonen, S. 2012. Elämän umpisolmuja avaamassa. Toimijuus ja institutionaaliset rajat nuorten siirtymissä. Teoksessa Pekkarinen, E., Vehkalahti, K. & Myllyniemi, S. (toim.) Lapset ja nuoret instituutioiden kehyksissä: Nuorten elinolot vuosikirja 2012. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino Oy

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4. painos. Tampere: Vastapaino

Auvinen-Tornberg, O. 2008. ”On sinusta kiinni joudutko pataan vai pääsetkö juhlimaan leirinuotiolle”. Narratiivinen tutkimus etsivän työn tekijöiden tarinoista työstään. Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma

Banks, S. 2010. Ethics and youth worker. Teoksessa Banks, S. (toim.) Ethical Issues in Youth Work. London: Routledge

Batsleer, J. R. 2008. Informal learning in Youth Work. Lontoo: Sage Publications Ltd

Haapala, A. 2012. Tulevaisuuskuvat nuorisotyössä. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino

Harva, U. 1968. Systemaattinen kasvatustiede. Helsinki: Otava

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. painos. Helsinki: Edita

Heikkinen, M. (toim.) 2009. Nuorisotyön mieli ja merkitys. Nuorisotyön perinteen tallentaminen. Nuoperi, Turun Yliopisto. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Heinonen, A. & Kapanen, A. 2012. Tiedon merkitys nuorisoalan kehittämisessä. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino

Helkama, K., Myllyniemi, R. & Liebkind, K. 1998. Johdatus sosiaalipsykologiaan. Helsinki: Edita

Henriksson, J. 2015. ”Ne ei oo vaan töissä, ne oikeesti välittää meistä” - Etsivän nuorisotyön ja nuorten tarpeiden kohtaaminen syrjäytymisen kontekstissa Lempäälässä. Kasvatustieteiden Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus

Hirvonen, E. 2009. Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Teoksessa Raitakari, S. & Virokannas, E. (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Jyväskylä: Gummerus

Honkasalo, V. & Kivijärvi, A. 2011. Kehittämistyötä monikulttuurisesta näkökulmasta - välähdyksiä nuorisotyön arjesta. Teoksessa Honkasalo, V., Kiilakoski, T. & Kivijärvi, A. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Unigrafia

- Huhtajärvi, P. 2008. Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino Oy
- Ingram, G. & Harris, J. 2001. Delivering Good Youth Work. A Working Guide to Surviving and Thriving. Throwbridge: Russell House Publishing
- Jouhki, K. 2014. Nuorisotyön näkökulma. Teoksessa Hamarus, P., Kanervio, P., Landen, L. & Pulkkinen, S. (toim.) Huuto! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta. Juva: Bookwell Oy
- Juvonen, T. 2009. Kontrollin ulottuvuuksia nuorten kanssa tehtävässä etsivässä työssä. Teoksessa Raitakari, S. & Virokannas, E. (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheen- vuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Jyväskylä: Gummerus
- Järventie, I. 2008. Päivänsäde vai menninkäinen? Identiteetin kasvattaminen eri-arvoisuuden puutarhoissa. Teoksessa Lahikainen A. R., Punamäki, R-L. & Tamminen, T. (toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Helsinki: Wsoy
- Kaartinen-Koutaniemi, J. (toim.) 2012. Etsivässä työssä. Porvoo: Bookwell Oy
- Karjalainen, V. 2006. Verkostokehittäminen. Paradigman muutosvoima. Teoksessa Seppänen-Järvelä, R. & Karjalainen, V. (toim.) Kehittämistyön risteys. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Jyväskylä: Gummerus Oy
- Kemppinen, P. 1999. Nuorisotutkimus 2000 - Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Hakapaino Oy
- Kiilakoski, T., Kivijärvi, A. & Honkasalo, V. 2011. Johdanto: Nuorisotyön professionalisaatio, tutkijoiden roolit ja kehittämistyön luonne. Teoksessa Honkasalo, V., Kiilakoski, T. & Kivijärvi, A. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämissankkeet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Unigrafia
- Kirjonen, J. 2008. Kehittäminen asiantuntijatyönä. Teoksessa Seppänen-Järvelä, R. & Karjalainen, V. (toim.) Kehittämistyön risteys. Helsinki: Sosiaali- ja Terveysalan Tutkimuskeskus Stakes
- Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) 2012. Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino
- Komonen, K. 2008. Työpajatoiminta nuorisotyön työmuotona. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino Oy
- Koski, P. 2007. Liikunnan ja urheilun seuratoiminta nuorisotyönä. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino Oy
- Kylmäkoski, M. 2008. Eteinen, vessa, keittokomero ja huone - niistä on nuorisotila tehty. Teoksessa Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino Oy
- Laitinen, J. & Seppälä, M. 2009. Nettiin nuoren mieli tekevi. Teoksessa Heikkinen, M. (toim.) Nuorisotyön mieli ja merkitys. Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Lehtonen, T. 2013. Nuoret, ajat & tilat. Nuorisotyön tallentamiskeskus Nuoperi, Turun yliopisto. Turku: Painosalama Oy

Leinonen, N. 2009. Kutsumuksenani kolmen v:n teoria. Teoksessa Heikkinen, M. (toim.) Nuorisotyön mieli ja merkitys. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Linnamaa, R. & Sotarauta, M. 2000. Verkostojen utopia ja arki: Tutkimus Etelä-Pohjanmaan kehittäjäverkostosta. Sente-julkaisuja 7/2000. Tampere: Tampereen Yliopisto, Aluetieteellisen kehittämisen tutkimusyksikkö

Lämsä, A-L. (toim.) 2009. Mun on paha olla. Lääninhallitusten keskeiset arviot peruspalvelujen tilasta 2008. Jyväskylä: PS-kustannus

L72/2006. Nuorisolaki

Mehrabian, A. 1972. Non verbal Communication. Usa. Chicago: Aldine Publishing & co

Myllyniemi, S. 2008. Mitä kuuluu? Nuorisobarometri 2008. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Opetusministeriö & Nuorisosaian neuvottelukunta

Mäkinen, E. 2007. Puolijulkisen tilan kontrolli kauppakeskuksissa. Teoksessa Raitakari, S. & Virokannas, E. Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät - Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Jyväskylä: Gummerus

Määttä, M. & Tasanko, P. 2012. Nuorisotyön tehtävä ohjelma (yhteis)kunnassa. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino

Nagl, E. 2000. Pädagogische Jugendarbeit. Was leistet Jugendgruppenarbeit für Jugendliche. Weinheim und München: Juventa Verlag

Nieminen, J. 2008. Vastavoiman hahmo - Nuorisotyön yhteiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy

Nyqvist, L. 1994. Nuorten elämäntyyli ja rikollisuus. Teoksessa Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät- Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Jyväskylä: Gummerus

Parviainen, P. 2009. Kuopiolaisen jengityön syntyhistoriaa. Teoksessa Heikkinen, M. (toim.) Nuorisotyön mieli ja merkitys. Nuoperi, Turun yliopisto. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Penttinen, P. & Soanjärvi, K. 2012. Nuorisotyön tutkimus- ja kehittämistoiminta ammattikorkeakouluissa. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino

Pohjola, A. 2009. Nuorisotyön ja sosiaalityön rajapinnoilla. Teoksessa Raitakari, S. & Virokannas, E. (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Jyväskylä: Gummerus

Purjo, T. 2012. Nuorisohjaajuudesta nuorisokasvattajuuteen. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino

Puuronen, A. 2014. Etsivän katse - Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen - näkökulmia käytännön työstä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Julkaisuja 144

- Pölkki, P. 2008. Osallistaa ja suojella. Näkökulmia lasten suojelua koskevan tutkimuksen eettiseen perustaan. Teoksessa Juvonen, T. 2015. Sosiaalisesti kontrolloitu, hauraasti autonominen. Helsinki: Paino Unigrafia
- Rauas, M. 2012. OLE HYVÄ! - nuorisotyön eettisyys kehittämishaasteena. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino
- Rautiainen, M., Kostiainen, E., Silander, T., Jääskelä, P. & Klemola U. 2014. Mummo pannuhuoneessa ja muita tarinoita tulevaisuuden koulusta. Teoksessa Hamarus, P., Kanervio, P., Landen, L. & Pulkkinen, S. (toim.) Huuto! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta. Juva: Bookwell Oy
- Ronkainen, S. Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro
- Ruusuvuori, J. Nikander, P. & Hyvärinen, M. 2010. Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino
- Salosuo, M. 2007. Nuorisotyön ytimessä. Kaleidoskooppi pääkaupunkiseudun nuorisotyöhön ja käytäntöihin. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Yliopistopaino
- Silvennoinen, H. & Nieminen, J. 2002. Nuotiopiiristä peruspalveluksi. Kunnallinen nuorisotyö ja nuorisopolitiikka Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle. Teoksessa Silvennoinen, H. (toim.) Nuorisopolitiikka Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Nuorisosiain neuvottelukunta
- Siurala, L. 2011. Moniammatillisuus nuorille suunnatussa verkkotyössä. Teoksessa Merikivi, J., Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.) Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Unigrafia
- Soanjärvi, K. 2008. Nuorisotyön verkostoituminen - Nuorisotyöntekijöiden yhteistyöstä osamisverkostoksi. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino Oy
- Soanjärvi, K. 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä? Jyväskylän yliopisto: Jyväskylä studies in education, psychology and social research 413
- Suoninen, E. 2008. Ihanteet ja arki. Teoksessa Lahikainen A. R., Punamäki, R-L. & Tamminen, T. (toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Helsinki: Wsoy
- Thole, W. 2000. Kinder- und Jugendarbeit. Eine Einführung. Weinheim und München: Juventa Verlag
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampere University Press
- Tuomi, J. 2007. Tutki ja lue. Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 11. painos. Helsinki: Tammi
- Vehviläinen, J. 2002. Moniammatillinen nuorisotyö. Yksinäisten sankareiden ajasta tiimityöhön. Oppimateriaalit 2/2002, C-sarja. Kauniainen: Humanistinen Ammattikorkeakoulu

Sähköiset lähteet

Aseman Lapset ry. 2013. Helsinki. Viitattu 6.8.2016

<http://www.asemanlapset.fi/fi/toimintamuotomme-loytava-nuorisoty/nuorten-kohtaaminen-julkisilla-ja-puolijulkisilla-paikoilla>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ohjaamo - mikä se on? Viitattu 24.8.2016

<http://www.peda.net/veraja/keskisuomenely/ohjaamot/ohjaamo-toiminta>

HSL. Kehärata 2015. Viitattu 26.4.2016

<https://www.hsl.fi/keh%C3%A4rata>

Lempäälän ohjaamo. Lempäälän kunta. Viitattu 10.8.2016

<http://www.lempaala.fi/palvelut/nuoret/lempaalan-ohjaamo/>

Lumme, M. 2016. Nuorisotyö siirtyy juniin - "Olemme nuorten asialla, mutta huonoa käytöstä emme hyväksy". Länsiväylä. Viitattu 18.4.2016

<http://www.lansivayla.fi/artikkeli/358941-nuorisoty-siirtyy-juniin-olemme-nuorten-asialla-mutta-huonoa-kaytosta-emme-hyvaksy>

Opetusministeriö 2009. Etsivää ja jalkautuvaa nuorisotyötä. Verkkodokumentti. Viitattu 14.4.2016

<http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2009/1501/etsiva.html>

Tarvainen, T., Pietiläinen, V. & Kuure, T. (toim.) 2007. Nuoret eivät odota. Palvelurakenteen muutos nyt. Selvityksiä 61/2007. Helsinki: Sosiaali- ja Terveysministeriö. Viitattu 27.7.2016

<https://julkari.fi/bitstream/handle/10024/112027/Selv200761.pdf?sequence=1>

Vinum, C. & Nissen, M. 2006. Street level society. Social interventions into young people's drug taking in Copenhagen. Critical Social Work. Viitattu 27.7.2016

<http://www1.uwindsor.ca/criticalsocialwork/street-level-society-social-interventions-into-young-peoples-drug-taking-in-copenhagen>

Julkaisemattomat lähteet

Nuorisotyö raiteilla. Raportti toiminnasta. Nuorisotyötä pääkaupunkiseudun raideliikenteessä. Vantaa

Ruuskanen, U., Kokkila, T., Kyllönen, K., Paappanen, J. & Rosblom, O. 1998. Etsivää työtä nuorten parissa keskustan kaduilla. Luotsi-projekti 1993-1997. Helsingin kaupunki. Nuorisoasiainkeskus. Sosiaalivirasto. Terveysvirasto. Luotsi-projektin julkaisematon loppuraportti

Taipale, S. 2016. Lyhyt haastattelu Nuorisotyö raiteilla -hankkeen kohtaamien nuorten lukumäärästä 18.7.2016

Kuviot

Kuvio 1: Vastaajien ikäjakauma	48
Kuvio 2: Vastaajien asuinpaikkakunnat	48
Kuvio 3: Vastaajien syitä viettää aikaa kohtaamispaikalla	49
Kuvio 4: Nuorisotilojen ulkopuolisen toiminnan riittävyys ja tarve	51

Taulukot

Taulukko 1: Hankkeen tunnettavuus nuorille	49
Taulukko 2: Nuorisotyön näkyvyys nuorisotilojen ulkopuolella	50
Taulukko 3: Nuorisotilojen ulkopuolisen toiminnan riittävyys ja tarve	51
Taulukko 4: Kokemuksia Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden läsnäolosta.....	52
Taulukko 5: Ongelmatilanteissa helpoin aikuinen kohdata.....	52
Taulukko 6: Kokemuksia nuorisotyöntekijän kanssa juttelemisesta	53
Taulukko 7: Kokemuksia Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden ja nuorisotyöntekijöiden kanssa jutteleminen eroista	53

Liitteet

Liite 1: Tutkimuslupa.....	67
Liite 2: Haastattelurunko työntekijälle	69
Liite 3: Kyselylomake nuorille	70

Liite 1: Tutkimuslupa

Vantaa

Viranhaltijapäätös

§ 7/2016

sivu 1 (2)

30.03.2016

VD/3013/13.00.00/2016

Sivistystoimi / Nuorisopalvelut
Nuorisopalveluiden johtaja Tossavainen Ari**Tutkimuslupa, Niina Notkonen ja Miia Valtonen**

Laurean ammattikorkeakoulun opiskelijat Niina Notkonen ja Miia Valtonen hakee tutkimuslupaa opinnäytetyötä varten.

Tutkimuksen nimi: Nuorisotyö raiteilla -hankkeen vaikutukset nuorisotyöhön.

Tutkimusmenetelmänä käytetään kyselylomaketta ja haastatteluja. Toteutusaika on maaliskuu 2016 – kesäkuu 2016, arvioitu valmistumisaika on kesäkuu 2016.

Nuorisopalveluiden johtaja vs:n päätös:

Päätän myöntää tutkimusluvan. Tutkimuksella kerättyjä tietoja saa käyttää vain tutkimustarkoitukseen.

Kartoitukseen osallistuvien on sitouduttava salassapitovelvollisuuteen sekä turvaamaan ehdottomasti kartoituksessa tarkastelemissa henkilöiden identiteetin ja anonymiteetin.

Liitteet: tutkimuslupahakemus

Päiväys Vantaa 30.03.2016

Allekirjoitus

Nimen selvennys Tossavainen Ari

Virka-asema Nuorisopalveluiden johtaja vs.

Täytäntöönpano: nuorisopalvelut
ote: Niina Notkonen / Miia Valtonen

Tämä päätöspöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika: 6.4.2016

Paikka: Vantaan kaupunki, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Oikaisuvaatimusohjeet

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään Vantaan vapaa-ajan lautakunnalle, postiosoite: Vantaan kaupunki, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa, Tikkurila tai sähköpostitse osoitteella: kirjaamo@vantaa.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perustuneen ja se on oikaisuvaatimuksen tekijän allekirjoitettava.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Vantaa

Viranhaltijapäätös

§ 7/2016

sivu 2 (2)

30.03.2016

VD/3013/13.00.00/2016

Sivistystoimi / Nuorisopalvelut
Nuorisopalveluiden johtaja Tossavainen Ari

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Liite 2: Haastattelurunko työntekijälle

_ Erityisnuorisotyöntekijä

_ Projektityöntekijä

_ Tuntityöntekijä

Minkälaisena koet työskentelyn kehäradalla ja sen lähialueilla?

Uskaltavatko nuoret lähestyä sinua helpommin nuorisotilojen ulkopuolella?

Mitä haasteita nuorien kohtaamisessa on kehäradan lähialueilla?

Minkälaista vuorovaikutus nuorten kanssa on, kun olet Nuorisotyö raiteilla -työntekijänä?

Mitä positiivisia vaikutuksia Nuorisotyö raiteilla -hankkeella on ollut nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen?

Entä mitä negatiivisia vaikutuksia Nuorisotyö raiteilla -hankkeella on ollut nuorisotyöhön ja nuorten kohtaamiseen?

Mitkä piirteet ovat jalkautuvassa nuorisotyössä helpompia kuin nuorisotiloilla työskentelyssä?

Mitä asioita jalkautuvassa nuorisotyössä tulisi mielestäsi kehittää?

Koetko, että resurssit ovat riittäviä?

Liite 3: Kyselylomake nuorille

1. Tiedot

_____ Ikä
_____ Asuinpaikkakunta
_____ Miksi olet kyseisessä paikassa?

2. Onko Nuorisotyö raiteilla -hanke sinulle tuttu?

_ Ei
_ Kyllä

3. Onko nuorisotyö näkynyt mielestäsi nuorisotilojen ulkopuolella?

_ Ei lainkaan
_ Kohtalaisesti
_ Sopivasti
_ Näkyvästi
_ Liikaa

4. Onko nuorisotilojen ulkopuolella olevaa toimintaa mielestäsi riittävästi?

Esimerkkeinä Nuorisotyö raiteilla ja Ankkapartio

_ Ei
_ Kyllä

5. Kaipaisitko nuorisolle suunnattua toimintaa lisää nuorisotilojen ulkopuolella?

_ Ei
_ Kyllä

6. Miten koet Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden läsnäolon kehäradalla ja sen läheisyydessä?

_ Häiritsevä
_ Jossain määrin häiritsevä
_ En häiritsevä enä turvallisena
_ Jossain määrin turvallisena
_ Turvallisena

7. Kuka aikuinen on mielestäsi helpoin kohdata ongelmatilanteissa kehäradalla ja sen läheisyydessä?

1= Helppoin 4= Vaikein

- ☐ Nuorisotyöntekijä
- ☐ Järjestyksenvalvoja
- ☐ Poliisi
- ☐ Satunnainen aikuinen

8. Onko nuorisotyöntekijän kanssa helppo jutella?

- ☐ Helppo
- ☐ Jossain määrin helppo
- ☐ Ei helppoa eikä vaikeaa
- ☐ Jossain määrin vaikea
- ☐ Vaikea

9. Miten Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa jutteleminen eroaa nuorisotilojen työntekijöiden kanssa juttelemisestä?

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto

- ☐ Nuorisotilojen työntekijöiden kanssa on helpompi jutella, koska ne ovat tuttuja
- ☐ Nuorisotilojen työntekijöiden kanssa on vaikeampi jutella, koska ne ovat tuttuja
- ☐ Nuorisotilojen työntekijöille on yhtä helppo jutella kuin Nuorisotyö raiteilla -työntekijöille
- ☐ En käy nuorisotilalla, joten olen jutellut vain Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa
- ☐ En käy nuorisotilalla, mutta en ole jutellut myöskään Nuorisotyö raiteilla -työntekijöiden kanssa

10. Terveiset Nuorisotyö raiteilla -työntekijöille?
